

Sinan ve Dersim - Baki Duman

'71 devrimci gençlik hareketinin devrimci önderleri çatışmalarda, darağaçlarında ya da işkencelerde peş peşe öldürüldüklerinde, Sinan hayatının sonraki bölümünü nasıl yaşayacağına dair kesin kararını verir. 12 Mart zulmünü protesto hareketlerinin içinde siyasi polisin hedefi olur. Ankara'da polis tarafından alınır, Dersim'e götürülerek zindana atılır. Zindandan çıktığında kararı kesindir: Si-

nan Cemgil'in Nurhak'ta taşıdığı bayrağı devralacaktır. Hazırlıklara girer. Kuvvet toplanacak, gerilla savaşı yeniden başlatılacaktır.

s.12

Sosyalist
Siyasal Gazete

Sayı: 2021 Özel / 34
26 Eylül 2021

Kızıl Bayrak

www.kizilbayrak56.net

Üniversiteler açılırken...

Gençlik hareketi, olanaklar, sorumluluklar

3

Üniversiteli gençliğe dair yalanlar ve gerçekler

Polis baskısının yanı sıra yalanlarla da saldıran Erdoğan iktidarının ortaya attığı yalanlar devletin resmi istatistikleri karşısında bile lime lime dökülüyor.

5

Bu çürümüş düzeni dünyamızda barındırmayacağız!

Barınmada temel mesele ve çözüm ne burs miktarının artırılması ne de kira fiyatlarının denetlenmesidir. Evlere maddi destek de çözüm değildir.

19

Emperyalist haydutların saldırganlıkta yeni adımı

Yeni ittifak, bölgedeki nükleer silahlanmayı arttırarak, Asya-Pasifik'te savaş tehlikesini güçlendiriyor. İttifak bileşenleri bu durumu açıkça ifade ediyor.

EKİM: Yeni bir çizgi, yeni bir kültür, yeni bir gelenek! - Teslim Demir

s.14

iki eğilim ve sosyalizm

s.16

Üniversiteler açılırken...

Gençlik hareketi, olanaklar, sorumluluklar

Bir buçuk yılın ardından üniversitelerde yüz yüze eğitim, biriken sorunlar eşliğinde tekrar başlıyor. Akademik takvime göre üniversitelerin büyük çoğunluğu Ekim ayının ilk günlerinde açılmış olacak.

PANDEMİ, EĞİTİM SİSTEMİ VE GENÇLİK MÜCADELESİ

Gerici-faşist iktidarın pandemi sürecini yönetememesi üniversite gençliğinin bir dizi kayıp yaşamasına neden oldu. Bu kayıpların başında ise eğitim hakkının fiili olarak gasp edilmesi yer alıyor. Elbette pandemi öncesinde de yüksek öğrenim alanında bir dizi sorun yaşıyordu. Verilen eğitimin niteliksizliği ve paralı olması, eğitim araç gereçlerinin, barınmanın, beslenmenin ve ulaşımın hem yetersiz hem de pahalı olması, diplomalı işsizlik ve gelecek kaygısı üniversite gençliğinin temel sorunları olarak öne çıkıyordu.

Yine akademiye dönük baskı politikaları, ilerici-sol birikimin üniversitelerden tasfiye edilmesi, siyaset yasakları, soruşturmalar, kayyım rektör atamaları vb. saldırılar da salgın öncesinde üniversite gençliğinin öne çıkan gündemleri idi.

Bütün bu sorunlar pandemi günlerinde katlanarak arttı. Okullar kapandı, online eğitime geçildi, eğitim sürecinin nasıl ilerletileceği sorunu ise üniversite yönetimlerinin üzerine bırakılarak belirsizliğe terk edildi. Pandemi, eğitim sisteminde yaşanan çürüme ve çöküşü tüm çıplaklığı ile gözler önüne serdi. Gençlik kitleleri, amaca uygun uzaktan eğitim vermekten bile yoksun üniversiteler tablosu ile karşı karşıya kaldı. Türkiye'nin hatırı sayılır üniversitelerinin bile doğru düzgün altyapıya sahip olmadığı görüldü. Akademi bileşenleri salgın günlerinde "ya eğitim ya sağlık" ikilemine terk edildi. Milyonlarca öğrencinin eğitim hakkı fiilen gasp edilirken, yüz binlercesi tamamen eğitimden koparıldı. Gelecekte beklentisi kalmayan birçok genç hayatına son verdi, onlarcası ise salgın nedeniyle hayatını kaybetti. Gençliğin haklar, özgürlükler ve gelecek kaygısı daha belirgin bir şekilde

öne çıktı.

"Baskı ve gerici tırmandırıldığı, hak ve özgürlükler ayaklar altına alındığı için, özgürlük özlemi ve gelecek kaygısı bugün gençlik içerisinde iki temel gündem olarak öne çıkıyor. Keyfi ihraçlar ve okuldan atmalar, siyaset yasakları, dinci-faşist çetelerin üniversitelerde önünün açılması, diplomalı işsizliğin boyutlanması, eğitim hakkının gasp edilmesi, gençliğin eğitimi sürdürebilmek için çalışmak zorunda kalması, eğitim araç gereçlerinin, barınmanın ve ulaşımın her geçen gün pahalılaşması, üniversite yönetimlerinin sermayenin ve devletin eline teslim edilmesi, eğitimin bilimsellikten uzaklaştırılması, tırmandırılan savaş ve saldırganlık politikaları, vb... Tüm bu sorunlar varıp gençliğin gelecek ve özgürlük talepleri ile ilişkilenebilir." (TKİP VI. Kongresi Belgele-ri... Gençlik hareketi üzerine değerlendirme)

Pandemi döneminde artan sorunlar, gençlik içerisinde mayalanan öfkeyi çok daha büyüttü. Fakat, o dönem okulların kapalı olması, salgının yarattığı kaygı, pandemiyi fırsata çeviren iktidarın toplumsal öfkenin akacağı kanalları tıkamak için getirdiği baskı ve yasaklamalar gençlik içinde biriken öfkenin ilk günlerde tepkiye dönüşmesini frenleyen etkenler oldu. Özellikle okulların kapalı olması, üniversite gençliğinin yan yana geleceği ve tepkisini ortaya koyacağı zeminlerin altını fiilen boşalttı. Bu durum politik gençlik örgütlerinin sınırlı ama anlamlı çabasının hedef kitleyle buluşmasını da zora soktu. Geniş öğrenci kitlesi bu ilk günlerde tepkisini daha çok internet mecraları üzerinden ortaya koyuyordu.

Bu durumu değiştiren ve önemli bir kırılma yaratan gelişme Boğaziçi Direnişi oldu. Boğaziçi öğrencileri pandemi öncesinde de gençlik mücadelesinin önemli bir dinamiği idi. Okul içerisinde kol, kulüp, topluluk vb. çalışmaları ya da üniversite dayanışması gibi zeminlere sahip olan Boğaziçi öğrencileri, pandemi günlerinde okullarında idiler. Boğaziçi

öğrencileri tüm bu olanaklar sayesinde, okullarına AKP'li kayyım rektör atanması karşısında anlamlı bir inisiyatif geliştirip, eylemli bir çıkış gerçekleştirdiler. Çok yönlü sorunlar karşısında öfke biriktiren gençlik kitlelerini bir araya getiren Boğaziçi Direnişi ve gençlik hareketi bir kez daha toplumun gündemine girmeyi başardı. Aynı zamanda gençlik içerisinde nedenli güçlü bir mücadele potansiyelinin geliştiğini de gözler önüne serdi.

İçerisinden hareketi ileriye taşıyacak kolektif bir önderlik çıkaramayan ve Boğaziçi Üniversitesi dışında kalıcı mevziler oluşturamayan gençlik hareketi bugün için geriye çekilmiş bulunuyor. Fakat gençlik hareketi adına yeni dönem çok daha güçlü çıkışları mayalayacak sorunlarla açılıyor.

YENİ DÖNEM, OLANAKLAR, SORUMLULUKLAR

Son yıllarda gençlik hareketi politik gençlik örgütlerinin mücadelesinin sınırlarına değin gerilemiş durumda idi. Fakat bir süredir eğitim sürecinin şu ya da bu alanında yaşanan sorunlar ya da öne çıkan toplumsal gündemler üzerinden yer yer kitlesel eylemlerle kendisine çıkış yolu arıyor. Boğaziçi Direnişi bunun en güncel örneği oldu.

Şimdi yüksek öğrenimde yeni bir dönemin başındayız ve üniversite gençliği pandemi sürecinde biriktirdiği öfke ile okullarına dönecek. Hem de çökmüş durumda olan eğitim sisteminden kaynaklanan yeni sorunlar yumağı ile karşı karşıya kalacak. Gerek devam eden pandeminin ortaya çıkardığı alt yapı sorunları, kayıp zamanın telafisi ve alınmayan pandemi önlemleri gibi sorunlar gerekse barınma, ulaşım, beslenme, ders araç ve gereçleri konusunda yaşanan yetersizlikler öğrenci gençlik içerisinde mücadele arayışını daha ileri bir noktaya taşıyacaktır. Bugün için gençlik örgütleri şahsında kendisini ortaya koysa da barınma sorunu üzerinden yaşanan gelişmeleri bu olgunun ilk işareti saymak gerekiyor. Öyle

ki, gerici-faşist iktidar dahi bu durumun farkında ve eğitim alanında yaşanan sorunları gündemine almak zorunda kalıyor. Sınırlı da olsa gelişen tepki ve eylemleri karalama yoluna gidiyor. Deyim yerindeyse suç üstü yakalanmışçasına her seferinde kendini vuran şuursuz açıklamalar yapıyor.

Özetle, eğitim alanında yaşanan çöküş ve kaos sadece üniversite gençliğinin değil, burjuva siyasetinden ilerici-sol güçlere kadar bütünüyle toplumun gündemine oturmuş bulunuyor.

***

Öte yandan, eğitim alanında yaşanan gelişmeler ve üniversite gençliği içerisinde giderek olgunlaşan mücadele potansiyelleri sınıf devrimcilerinin ve devrimci gençlik örgütünün omuzlarına da bir dizi sorumluluk yüklüyor. Söz konusu sorumlulukların başında ise üniversite gençliği içerisinde öne çıkan mücadele dinamikleriyle bağ kurmak yer alıyor.

Bu açıdan, yeni dönemde gençlik mücadelesinin önünü açacak ve ileriye taşıyacak potansiyellere sahip olan üniversitelerdeki mücadeleciler güçleri kazanma bakışıyla bağ kurup, onlara dayanarak mevzi tutmak yakalanması ve yoğunlaşılması gereken en kritik halkadır. İkincisi, bir yandan gençlik çalışmasının zeminlerini yeni kentlere doğru genişletmek, öte yandan halihazırda çalışmanın olduğu yerlerde okul merkezli faaliyeti derinleştirerek kalıcı hale getirmektir. Bu ikili görev önümüzdeki dönem içerisinde başarılı bir şekilde hayata geçirilirse hem olası kitlesel çıkışlara içeriden mevzilenmiş bir şekilde müdahale etmenin imkanları oluşacaktır hem de devrimci gençlik çalışması sıçramalı bir şekilde gelişecek, bugünkü darlık kırılıp aşılabacaktır.

Bunun kendisi sınıf devrimcileri adına her şeyden önce gençlik hareketini dikkatle izlemeyi, çıkan olanakları inisiyatifli bir şekilde değerlendirmeyi ve gençlik çalışmasını her alanda ve her açıdan güçlendirmeyi gerektirmektedir.

Üniversiteli gençliğe dair yalanlar ve rakamlarla gerçekler

Fikri Tomurcuk

Üç dönemlik aranın ardından yüksek öğrenimde nihayet yüz yüze eğitime geçildi. Henüz üniversiteler açılmadan başlayan yurt ve barınma sorunu ise iyice büyüyerek kriz haline dönüştü. Üniversite öğrencilerinin başlattığı protesto ve hak arama eylemleri karşısında gerici faşist iktidar bir yandan polis baskısıyla gençleri durdurmaya çalışıyor, bir yandan da yalandan ibaret beyanlarla gençlerin toplumdan gördüğü desteği frenlemeye çalışıyor.

Yalan korosunun başını çeken AKP şefi Erdoğan, hak arayanlara karşı hep yaptığı gibi gençlere beddua etmekten geri durmadı. Ardından Gençlik ve Spor Bakanı, yalanı düzeyini daha ötelere taşıdı. Kredi Yurtlar Kurumu (KYK) yurtlarının kapasitesinin ve kalitesinin dünya çapında olduğunu, yurtların 5 yıldızlı otelden daha konforlu olduğunu iddia etti.

Bu lafların birer kuyruklu yalandan ibaret olduğunu tüm üniversite öğrencileri ve aileleri tabii ki biliyor. Üstelik devletin kendi resmi verileri, kendi istatistikleri de bunların gerçekle yakından uzaktan alakası olmadığını ortaya koyuyor.

Önce Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın işi gençlere "elinize dilinize dursun" diye beddua etmeye kadar vardığı 650 liralık burstan başlayalım. Erdoğan kendilerinin burs miktarını 14 kat artırarak 650 lirayı çıkardıklarını söylüyor. Bu gerçek durumu çarpıtmaktan başka bir şey değil. Erdoğan'ın gözlerden saklamaya çalıştığı birinci faktör aradaki enflasyon. Burslarda artış olsa da bunun yarından çoğu enflasyona gitmiş durumda. Ayrıca üniversite öğrencilerinin en büyük harcamaya kalemleri olan beslenme, kira, yurt ücreti, ulaşım, kitap, kırtasiye, kültür harcamalarında gerçekleşen enflasyon ortalamaya göre daha yüksek. Bu nedenle üniversite öğrencilerinin maruz kaldığı enflasyon TÜİK'in ortalama enflasyonunun çok üzerine çıkıyor.

Ayrıca üniversite öğrencilerinin başta teknolojik ürünler ve telekom olmak üzere ihtiyaçları da 20 yıl öncesine göre çok daha genişlemiş ve artmış bulunuyor. Üstelik bu kalemler daha pahalı harcamaya kalemleridir.

Erdoğan bir de bu 650 lira sanki tüm öğrencilere karşılıksız burs olarak verili-

İnsanca ve özgürce yaşam hakkını savunmak için direnen gençlere polis baskısının yanı sıra yalanlarla da saldıran dinci-faşist Erdoğan iktidarının ortaya attığı yalanlar devletin resmi istatistikleri karşısında bile lime lime dökülüyor. Eğitimdeki eşitsizlik, gençleri daha sonra tüm yaşamları boyunca süren eşitsizliklere mahkum hale getiriyor. Gençlerin sadece bugününü değil geleceklerini de karartıyor.

yormuş havası yaratıyor. Oysa hem öğrencilerin çok küçük bir azınlığı KYK'dan burs veya kredi alabiliyor hem de burs alanlar bunların içinde daha küçük bir bölümü oluşturuyor. Yani öğrencilerin çoğuna KYK sadece borç para veriyor, onları borçlandırıyor.

Yüksek Öğretim Kurumu'nun (YÖK) istatistiklerine göre, 2020-2021 öğrenim yılında yüksek öğrenim kurumlarında okuyan öğrenci sayısı toplam 8 milyon 241 bin kişiydi. Bunun 7 milyon 596 bini devlet üniversitelerinde, 645 bini vakıf üniversitelerinde eğitim görüyor.

Milli Eğitim Bakanlığı ve KYK verilerine göre de aynı öğrenim yılında kredi ve burs alan öğrenci sayısı 1 milyon 558 binden ibaretti. Yani her 5 öğrenciden tam olarak 1'i bile KYK bursu veya kredisi alamıyordu.

1 milyon 558 bin "şanslı" öğrencinin de sadece 414 bini, yani ancak dörtte biri karşılıksız burs alıyor. Yani sadece 20 öğrenciden 1'i karşılıksız burs alabiliyor. Geri kalan 1 milyon 144 bin öğrenci ise

kredi, yani mezun olunca faiziyle ödemek üzere borç alıyor.

Geçen yıl ihtiyaç sahibi 766 bin 516 öğrenci KYK bursu almak için başvuruda bulundu. Bunların sadece 147 bin 791'ine, yani ancak beşte birine burs verildi. Kredi, yani borç olarak KYK desteği alabilenlerin sayısı da 240 bin 817'den ibaret. Bunlar da başvuranların üçte birinden az. Sonuç olarak ihtiyaç duydukları için KYK bursuna başvuran öğrencilerin yarısı ne burs ne de kredi alabildi.

KYK çok az öğrenciye karşılıksız burs verdiği gibi, not ortalaması geçer notun altına düşenlerin bursunu da hemen kesiyor. Bursu kesilen öğrenciler not ortalamalarını tekrar yükseltseler dahi burs alamıyorlar. Krediler ise sadece okulun normal öğrenim süresi kadar veriliyor. Öğrencinin eğitim süresi uzamışsa, normal öğrenim süresinden sonra kredi alamıyorlar.

Kredi alan öğrenciler mezun olduktan sonra veya bir nedenle eğitimi bırakmak zorunda kalmışlarsa okuldan ayrılmaları

larının ardından aldıkları krediyi faiziyle ödüyorlar. Faiz oranı TÜİK'in yurtiçi üretici fiyatları endeksindeki yıllık artışa göre belirleniyor. Örneğin 2020 yılı için KYK'nın kredi borçlarına uyguladığı faiz yüzde 25,15 ile tüketici enflasyonundan çok daha yüksek.

Üniversite öğrencilerine 650 lira borç vermekle övünmeye kalkan Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın gözlerden sakladığı bir gerçek daha var. KYK öğrencilere 650 lirayı borç olarak veriyor ama onun yarısını yurt ücreti olarak anında geri alıyor.

KYK'nın bu öğrenim yılı için belirlediği aylık yurt ücreti miktarları yeni zamlarla birlikte en düşük 275 TL, en yüksek 450 TL düzeyine çıktı. KKTC'deki yurt ücretleri ise 600 TL'yi buldu. Öğrencilerin yurt seçme şansı da yok. Aidatı 450 TL olan bir yurda yerleştirilen öğrencinin aldığı 650 TL krediden elinde sadece 200 lirası kalacak. En düşük ücretli yurttan kalan öğrenciler bile 375 TL ile ayı geçirmek zorundalar.

Bunlara ilaveten, yurt kapasitesinin

son derece yetersiz olması, üniversiteli gençler için yakıcı bir darboğaz haline gelmiş durumda. Milli Eğitim Bakanlığı verilerine göre Haziran 2021 tarihi itibarıyla tüm Türkiye'de bulunan toplam KYK yurdu sayısı 773'ten ibaret. Bu yurtların yatak kapasitesi 264 bin 488'i erkek, 431 bin 346'sı kadın olmak üzere toplam 695 bin 834.

Yüksek öğrenimdeki gençlerin sayısının 8,24 milyon, devlet üniversitelerindeki öğrenci sayısının 7,6 milyon olduğunu hatırlarsak yurt kapasitesinin son derece yetersiz olduğu ortada.

Üstelik 2021 yılında yurt sayısı ve yatak kapasitesi bir yıl öncesine göre azalmış. Milli Eğitim Bakanlığı verilerine göre 2020 yılında 793 olan KYK yurdu sayısı 2021'de 773'e, yatak kapasitesi de 703 binden 695 bine düşmüş.

Gerici-faşist AKP iktidarı KYK yurt kapasitesini düşük tutmayı bir politika olarak uyguluyor yıllardır. Böylece açıkta kalan yoksul öğrencileri tarikat yurtlarına gitmeye mecbur bırakmayı amaçlıyorlar. Ev kirasına veya diğer özel yurtlara güç yetiremeyen yoksul öğrenciler başta olmak üzere ciddi miktarda öğrenci, AKP ile yandaşlık ilişkisi içinde desteklenen tarikat yurtlarına girmek zorunda kalıyor. Burada barınan gençler, tarikatların baskılarına ve kurallarına maruz kalıyorlar.

KYK yurtları da AKP yandaş tarikat ve cemaat vakıflarının cirit attığı yerler haline getirilmiş durumda. AKP bakanlıklarının verdiği özel izinlerle tarikatlar, KYK yurtlarında kalan öğrencileri sosyal etkinlik kılıfı altında baskı altında tutuyorlar. Yurt yöneticileri de öğrenciler üzerinde aynı yönde baskı yapıyor.

KYK yurtlarında kalan öğrenciler, bunun dışında da devamlı olarak özgürlüklerini kısıtlayan baskılarla karşılaşılıyorlar. Bu kısıtlamalara karşı çıkan, özgürlüklerine sahip çıkan öğrenciler yurtlardan atılıyor. Yurtlardan atılan öğrencilerin kredi ve bursları da anında kesiliyor.

Bu baskı ortamına karşın yurtların fiziki koşulları da son derece kötü. Özellikle sıcak su, banyo ve tuvalet imkanları temizlik ve hijyen koşullarına hiç uymuyor. Yurtlarda çıkan yemeklerin fiyatları yüksek ve sürekli artıyor. Bir öğrencinin KYK kredisinden yurt ücreti çıktıktan sonra geriye kalan miktarla sadece karnını bile doyurmasına imkan kalmıyor. Yurtlarda kalan öğrenciler için sadece kahvaltısı ve akşam yemeği için devlet desteği var. Öğle yemeğini yurttan yemek durumunda olan öğrencilerin beslenme giderleri iyice yükseliyor. Dolayısıyla öğrenciler, sosyal-kültürel ihtiyaçlarını karşılamak bir yana, karınlarını bile doyurmadan eğitim hayatlarını sürdürmek zorunda kalıyorlar.

Bu arada günümüz eğitim ve sosyal

hayatının zorunlu parçası haline gelen internet olanakları da KYK yurtlarında kalan öğrencilerin en büyük sorunlarından birisi. KYK yurtlarındaki internet bağlantılarının düşük hızda olması, yüzlerce öğrencinin kullandığı hatlarda internet kullanımını imkansız hale getiriyor. Üstelik öğrenciler interneti limitsiz de kullanamıyorlar. Her öğrenci için aylık 16 GB gibi bir kota sınırı var. Bu kota sınırı, öğrencilerin aylık ihtiyaçlarını karşılamaktan çok uzak. Bu durum KYK yurtlarında kalan öğrenciler için eğitimde çok hayati bir eşitsizlik faktörü haline geliyor.

Öğrenciler için bir hak olan insanca barınma ve yaşam koşullarından uzak, üstelik özgürlüklerin kısıtlandığı bu şartları, gerici-faşist iktidar bir de lütuflmuş gibi sunuyor. Sonra da verdiği kredileri faiziyle geri alıyor. Mezun olduktan sonra iş bulamayan yüzbinlerce genç için KYK kredi borçları yaşadıkları işsizlik sıkıntılarını katlayan bir dert halinde. KYK kredi borçlarını ödeyemedikleri için hacizle karşılaşan gençlerin sayısı 280 bini aşmış durumda. Çünkü onca zorluklara katlanarak mezun olan gençler, bu kez de işsizlik belasıyla karşı karşıya kalıyorlar. Yüksek öğrenim mezunu gençler arasındaki işsizlik yıldan yıla sürekli artıyor. TÜİK istatistiklerine göre 2020 ortalamalarıyla 30 yaş altındaki yüksek öğrenim mezunu genç erkeklerin yüzde 24'ü, genç kadınların ise yüzde 52,2 ile yarından fazlası ne eğitimde ne de işte.

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) verilerine göre 2020 yılı sonu itibarıyla kuruma iş aramak için başvuran yüksek öğrenimli sayısı 817 bini buluyor. İŞKUR dışında iş arayanları da hesaba kattığımızda her yıl daha da büyüyen bir yüksek öğrenimli işsizler ordusu ile karşı karşıyayız. TÜİK verilerine göre 2020 yılı ortalamasıyla 30 yaş altı yüksek öğrenim mezunu gençlerin yüzde 42,65'inin çalışabildiği bir işi yaktı.

Görüldüğü gibi insanca ve özgürce yaşam hakkını savunmak için direnen gençlere polis baskısının yanı sıra yalanlarla da saldıran dinci-faşist Erdoğan iktidarının ortaya attığı yalanlar devletin resmi istatistikleri karşısında bile lime lime dökülüyor.

Gençlerin hayatını karartan bu sistem, birçok genci, büyük çabalarla elde edebildikleri yüksek öğrenim hakkını maddi imkansızlıklar yüzünden değerlendirememeye, eğitimlerinden vazgeçmeye itiyor. Eğitime devam edebilenleri ise eğitimde giderek artan bir eşitsizlikle karşı karşıya bırakıyor. Eğitimdeki bu eşitsizlik, bu gençleri daha sonra tüm yaşamları boyunca süren eşitsizliklere mahkum hale getiriyor. Gençlerin sadece bugününü değil geleceklerini de karartıyor.

Gençliğin haklar, özgürlükler ve gelecek beyanati

Arkadaşlar!

Geleceğimizin, umutlarımızın ve hayallerimizin yok hükmünde sayıldığı karanlık bir dönemden geçiyoruz. Öyle ki, günümüz Türkiye'sinde birakalım birkaç sene sonrasını yarınımızı bile görmek mümkün değil.

Özgürlük alanlarımız bir bir ortadan kaldırılıyor! Yaşamımızın her alanı zapturapt altına alınmak isteniyor. Hayatımız, geleceğimiz ve içinde yaşadığımız toplumun sorunlarına dair söz söylememiz istenmiyor. Katı bir zorbalıkla uysal köleler gibi yaşamamız dayatılıyor bizlere.

En temel haklarımız ise çoktan gasp edilmiş durumda. Ne eğitim hakkımızı ne de barınma, beslenme, ulaşım, sağlık gibi en temel insani haklarımızı karşılayabiliyoruz. Gelinek yerde yaşam hakkımız bile hiçe sayılıyor.

YAŞAMIMIZDAN ÇALINAN BİR BUÇUK YIL!

Pandemi ve ekonomik kriz koşulları tüm bu sorunlarımızı katlayarak arttırdı. Bu dönemde geleceğimizden, haklarımızdan ve yaşamlarımızdan bir buçuk yıl çalındı. Kaybettiğimiz sadece yaşamlarımızdan eksilen bir buçuk yıl da değil. Bu süreçte yüzbinlerce arkadaşımız

tamamen eğitimden koptu, erken yaşta ucuz iş gücü olarak sömürü dişillerinin arasına itildi. Onlarcası ağır yaşam koşulları nedeniyle hayatına son verdi. Yine birçok arkadaşımız doğru düzgün yönetilmeyen pandemi nedeniyle aramızdan ayrıldı.

Yaşadığımız bu sorunların gerisinde ne olduğunu biliyoruz: Her şeyi sömürü çarklarının dönmesine endekslemiş olan, varsa yoksa kâr ve sermaye birikimi diyen, doğayı, çevreyi ve yaşam alanlarımızı rant uğruna talan eden kapitalist sistem!

BEYAN EDİYORUZ!

Parasız, nitelikli, ulaşılabilir eğitim haktır!
Parasız, nitelikli, ulaşılabilir sağlık haktır!
Parasız, nitelikli, ulaşılabilir barınma haktır!
Parasız, nitelikli ulaşım haktır!
Özerk-demokratik üniversite haktır!
Söz, karar ve yetki mekanizmalarında yer almak haktır!

Söz, basın, ifade ve örgütlenme özgürlüğü haktır!

İnsanca bir yaşam haktır!
Haklarımıza, özgürlüğümüze ve geleceğimize sahip çıkıyoruz!

DEVRİMCİ GENÇLİK BİRLİĞİ

Bu çürümüş düzeni dünyamızda barındırmayacağız!

Henüz okullar hibrit eğitime (eğitimin 'yüz yüze' ve 'online' olarak karma şekilde yapılması) açılmadan öğrenciler barınma konusunda büyük mağduriyetler yaşadılar. Özellikle üniversiteli öğrenciler, sosyal medya üzerinden "#KampüslereÇadır" diyerek, tepkilerini dile getirmeye başlamışlardı. Üniversitelerin açılmaya başladığı bugünlerde barınma sorunu daha da yakıcı hale gelmiş olarak sürüyor.

Barınma, beslenme, ulaşım vb. ihtiyaçlar eğitim yaşamının birer bileşenidir. Tüm bu konular eğitimden, eğitim hakkında ayrıştırılarak ele alınamaz. Parasız eğitim de yalnızca derslere para ödememek değildir. "Ülkemizde gençlere parasız eğitim sağlıyoruz" deniliyorsa, eğitim hakkının kapsamına giren her ihtiyacın da parasız, nitelikli ve erişilebilir olması gerekir. Ancak var olan her şeye kâr ve çıkar üzerinden yaklaşan kapitalizmde, barınma hakkı bir lüks haline getiriliyor. Bugün, sırf kalacak bir yer bulamadığı için eğitim hayatını ertelemek zorunda kalan, üniversiteye gidemeyen milyonlarca genç, bu düzenin işleyişi sonucu en temel insani haklarından mahrum bırakılıyor.

YETKİLİLERDEN BEKLENDİK AÇIKLAMALAR

Dinci-gerici iktidarın şefi Tayyip Erdoğan, bir gazetecinin "Bazı öğrenciler kiralık ev bulma noktasında sıkıntı yaşıyor. Bu konuda ne gibi adımlar atılması bekleniyor?" sorusunu, "Abartılacak bir sorun yok, ne abartıyorsun?" şeklinde giriş babında bir azarlamayla şöyle yanıtladı:

"Yalnız şunu çok açık ve net söyleyeyim özellikle yurt konusunda bir defa Türkiye'de biz bugüne kadar hiçbir iktidarın yapmadığı yatırımları yaptık. Gayet de lüks yurtlar yaptık... Biz göreve geldiğimizde üniversite öğrencilerinin aldığı burs 45 liracaktı. Ya elinize dilinize dursun ya. Şu anda ulan 650 liraya çıktı. Nereden nereye geldik. Özellikle yurt konusunda bugüne kadar hiçbir iktidarın yapmadığı yatırımları yaptık. Bizden önceki dönemlerde böyle yurtlar söz konusu değildi."

Tayyip Erdoğan, o çok bilindik kaba ve mafyatik üslubu ile barınma sorununun abartılacak bir yanının olmadığını iddia ediyor. Barınma sorununa dair bakışını,

son dönemlerde gerçekleştirdiği açıklamalardaki tarzı ile dile getiriyor. Mevcut durumun baş mimarı o değilmişçesine, "Öyle bir sorun mu varmış?" edasıyla yaklaşıyor. 650 TL'ye çıkartılan burs ve kredi ücretlerini ise enflasyon oranının her geçen gün arttığı, TL'nin durmadan değer kaybettiği, yoksulluk sınırında yaşayan on milyonlarca insanın olduğu bir ülkede övünç kaynağı olarak lanse ediyor. Ancak 2018 yılında yapılan bir araştırmanın yansıttığı kadarıyla, 2 milyonu aşkın öğrencinin eğitim masraflarını karşılayamadığı için üniversite eğitimini sonlandırmış olmasından tabii ki bahsetmiyor. Ya da güncel bir örnek olarak, uzaktan eğitim sürecinde bilgisayar, internet gibi teknik ekipmanı olmayan milyonlarca öğrenciye bir çözüm getirmek yerine, "İsterseniz bu süreçte okulunuzu dondurabilirsiniz" mesajları atan devlet üniversitesi yönetimlerinden de hiç söz edilmiyor.

AKP zihniyeti her yerde cirit atıyor. Örneğin İstanbul Emlakçılar Odası Başkanı Nizamettin Aşa, barınma sorunu üzerinden büyüyen tepkilere karşı bir gazeteye verdiği röportajda, "Serbest piyasa ekonomisi varken, 'Kiralara üst sınır getirilsin' demek mümkün değil. Ciddi sıkıntı görmüyorum, öğrenciler birleşip 5 bin lira kiraya bir ev bulabilir." diyebiliyor. Aslında bu açıklamalar bu zatın tam da mensubu olduğu sınıfın bakışını yansıtıyor. Sermayenin kibrine ve yaşadığımız insanlık dışı sistemin işleyiş biçimine uygundur. Evet, kapitalizmde serbest piyasa ekonomisi vardır ve her birey yalnızca parası kadar özgürdür. Parası varsa en

güzel evlerde kalır, parası varsa en sağlıklı ve güzel yemekleri yer, parası varsa en güzel eğitimi alabilir...

Yapılan açıklamalar bir kez daha göstermiştir ki, milyonlarca insanı en temel insani haklarından yoksun bırakan bu düzenin haramilerinden en ufak bir iyilik ve beklenti içerisine girmek düpedüz abesle iştigaldir.

ABARTILAN BARINMA TABLOSU(!)

Öğrenci ve yurt kapasitelerini yalnızca üç büyük şehir üzerinden karşılaştırdığımızda dahi çok büyük bir uçurumun yaşandığını görüyoruz. Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü ve Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi istatistik verilerine göre, İstanbul'da devlet, vakıf ve şirket (özel) üniversitelerinde eğitim alan öğrenci sayısı 1 milyon 228 bin 707, KYK yurtlarının toplam kapasitesi 25 bin 815 kişidir. Ankara'da devlet, vakıf ve özel üniversitelerde eğitim alan öğrenci sayısı 319 bin 406, KYK yurtlarının toplam kapasitesi 27 bin 225 kişidir. İzmir'de bulunan devlet, vakıf ve özel üniversitelerdeki öğrenci sayısı 176 bin 63'ken, KYK yurtlarının kapasitesi ise 15 bin 717 kişi ile sınırlı kalıyor.

KYK yurtlarında kapasite zaten yetersizdi. Yurtta kalacak öğrenci sayısı, pandemi önlemlerinden ötürü bu sene daha da azaldı. Ayrıca KYK ve üniversiteler ait yurtlara ciddi oranlarda zam yapıldı. Örneğin İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa'ya bağlı yurtların ücreti pandemiden önce 350 TL'ydi, bu sene 600 TL'ye çıkarıldı. Özel yurtlarda zaten fahiş rakamlar uçuşuyor. En yaygın özel yurtlardan birisinin 4 kişilik odası aylık 1.600 TL'den

başlıyor. Yıllığı 2.000 TL olabilen "ucuz" yurtları ise devlet destekli cemaat ve tarikatlar işletiyor. Öte yandan ev kiralarda bu yıl %70 ila %290 oranında kira zammı artışı söz konusu. Yalnızca öğrenciler değil, işçi ve emekçiler başta olmak üzere birçok kişi uygun ve sağlıklı koşullarda ev bulamamaktan şikayet ediyor.

Özcesi, öğrenciler emlak simsarlarının, fırsatçı ev sahiplerinin, cemaat ve tarikatların insafına bırakılıyor.

"BİZLERİ KURTARACAK OLAN KENDİ KOLLARIMIZDIR!"

Bu düzen hüküm sürdüğü müddetçe, var olan sorunlar kimi zaman toplumsal basınç sonucu iyileştirilecek, kimi zaman sorun yakıcılığını yitirecek ama sorunun özü hep baki kalacak. Bu yüzden barınmada temel mesele ve çözüm ne burs miktarının artırılması ne de kira fiyatlarının denetlenmesidir. Öğrenci evlerine maddi destek sağlanması gibi talepler de çözüm değildir. Bu talepler ile yalnızca sorunun belli yanları iyileştirilebilir ancak sorun çözüme kavuşamaz. Kısacası bu kokuşmuş ve çürümüş düzenin bataklığındaki sinekleri avlamak ile değil, bataklığı kurutmak hedefli bir mücadeleyle sonuç alabiliriz.

Eğitim ve özelinde barınma sorunu en temel insani haktr. Haklarımızı ancak mücadele ile kazanıp kullanabiliriz. Sorunlarımızın çözümünü de bu sorunların kaynağı olan düzenden beklemeyelim. Özgürlüğümüze, geleceğimize ve haklarımıza sahip çıkalım, mücadeleyi yükseltelim!

Haklarına, özgürlüğüne ve geleceğine sahip çık!

Parasız, nitelikli, ulaşılabilir barınma hakkı!

Merhaba arkadaşlar!

Pandemiden kaynaklı 2019 Mart'ından bu yana örgün eğitime ara verilen üniversitelerimizde, üç sönestrin ardından yeniden eğitim başlıyor. Ancak bir dizi sorun ile karşı karşıyayız.

Uzaktan verilen eğitim döneminde de yaşadığımız birçok sorun vardı.

Öncelikle yüzbinlerce arkadaşımız teknik ekipman eksikliğinden kaynaklı uzaktan eğitime erişemedi. Erişebilen "şanslı" arkadaşlarımız ise, zaten nitelikli olmayan eğitimin daha da niteliksiz hali ile karşı karşıya kaldı.

Böylelikle eğitimde var olan fırsat eşitsizliğinin daha da derinleştiğine tanık olduk.

HAKLARIMIZDAN, GELECEĞİMİZDEN, YAŞAMLARIMIZDAN ÇALINAN BİR BUÇUK YILIN ARDINDAN...

1,5 senelik "kayıp zamanın" ardından üniversitelerimiz açılıyor. Ancak şimdi de barınma sorunu ile karşı karşıyayız. Zira, AKP-MHP iktidarı pandemi döneminde bu sorunun çözümü için gerekli hiçbir adımı atmadı. Yetersiz olan öğrenci yurtları yeni dönemde daha da yetersiz hale geldi. Çünkü KYK ve üniversite yurtlarına kontenjan kısıtlamaları getirildi, ayrıca zam yapıldı. Haliyle barınma sorununu fahiş ücretli özel yurtlarla çözmek zorunda bırakıldık. Yurt yerine eve çıkmak istediğimizde ise, ortalama kiralardan as-

gari ücret sınırına dayanmış olduğunu gördük. Pandemi öncesinde 900 TL olan evlerin fiyatı 3 bin TL'ye kadar çıktı. Bir evde 3 öğrenci kalsak dahi bir öğrencinin ev kirası ve faturalar için 2 bin TL'yi gözden çıkarması gerekiyor. Birçok arkadaşımız barınma, geçim sorunu vb. nedenlerle üniversiteyi bırakmayı düşünmekte. Haliyle cemaat, vakıf, tarikat vb. gericilik yuvaları olarak işleyen kurumların yurtlarında kalmak dayatılıyor bizlere.

Arkadaşlar!

Barınma hakkı, ulaşım, beslenme, teknik ekipman vb. ihtiyaçlarla birlikte eğitim sürecimizin dolaysız bir bileşenidir. Dolayısıyla bugün barınma hakkımız gasp edilerek temelde eğitim hakkımız

ortadan kaldırılıyor.

PARASIZ, NİTELİKLİ, ULAŞILABİLİR BARINMA HAKTIR!

Üniversitelerin açılması ile birlikte daha fazla sorunla yüz yüze kalacağız. Ancak bu sorunları hiçbirimiz tekil olarak yaşamıyoruz. Sorunlarımız ortak, çözümlümüz de ortak olmalı! Bir an önce yan yana gelmeli, okul meclislerimizi kurmalı, yaşadığımız-yaşayacağımız sorunlara karşı neler yapabileceğimizi konuşmalı ve birlikte mücadele etmeliyiz! Barınma hakkımıza sahip çıkmalı, yurtların herkes için parasız, nitelikli ve ulaşılabilir olması için örgütlü mücadeleyi büyütmeliyiz!

DEVİRİMCİ GENÇLİK BİRLİĞİ

Gençlik barınma hakkı için sokakta

Üniversite öğrencileri yüksek kira ve yurt fiyatları nedeniyle barınma haklarının gasp edilmesine karşı sokaklara döküldü. İstanbul, Ankara, İzmir başta olmak üzere öğrencilerin yoğun yaşadığı kentlerde 20 Eylül gecenin ilk saatlerinden itibaren eylemler yapıldı.

İlk gece "Barınamıyoruz" diyen öğrenciler İstanbul Kadıköy Yoğurtçu Parkı'nda yattı. "Barınamıyoruz Hareketi" tarafından gerçekleştirilen eylemde "Barınma temel haktır, hakkımız olanı alacağız" diyen öğrenciler, sorunlarına çözüm bulana kadar parkta kaldılar. Açıklamada, artan barınma masraflarından bahsedilerek şunlar ifade edildi: "Oysa patronlara teşvik, şirketlere vergi affı yerine burs miktarlarının ve yurt kapasitelerinin artırılması, kira fiyatlarının denetlenmesi ve öğrenci evlerine maddi destek sağlanması ile bu sorunun büyük oranda çözüleceğini biliyoruz."

"Eğer insani koşullarda yaşayabileceğimiz bir mekana sahip olabileme imkanlarımızın tamamı elimizden alındıysa bu imkanları biz yaratacağız" denilen açıklamada şunlar vurgulandı:

"Bu yüzden bir araya geliyoruz. Sesimizi duyurabilmek için en ulaşılır seçeneğimiz olan banklarda buluşuyoruz, mahallelerimizin parklarında sabahlıyoruz. İyi ihtimalle binlerce liraya bulabildiğimiz penceresiz, karanlık, dar odalar yerine tercihimizi sorunun çözümü olabilmek için geniş gökyüzünün altındaki sokaklarda, sıra arkadaşlarımızla geçirmekten yana kullanıyoruz. Abartılı bir

tepkil vermiyoruz, komşunuz olmak yerine keyfimizden sokaklarda yatmıyoruz. Milyonlarca öğrencinin ortak hikayesini anlatıyoruz. Sen de dinle, destek ol, bize katıl. Barınma temel haktır, hakkımız olanı alacağız."

"Barınamıyoruz Hareketi"nin yanı sıra "Yurtsuzlar" adıyla ertesi gün İstanbul Moda'da yapılan eylemde polis GBT dayatmasında bulunurken Ankara'da saldırı ve öğrenciler gözaltına alındı.

İzmir'de "Barınamayan üniversiteliler olarak üç ilde sokağa çıkacağız dedik. Sokaktayız, barınma sorunu olan tüm arkadaşlarımızı dayanışmaya bekliyoruz" denilen açıklamanın devamında şunlar ifade edildi:

"Barınamayan yurtsuz kalan üniversiteliler olarak, bugün buradayız sokaklardayız. Artan fiyatlar yüzünden evsiz kaldık, yurtsuz kaldık. Ve okuyamadığımız için üniversitelerimize yaşadığımız şehirlerden gelemedik. Buna müdahale edemeyenler geri istedikleri 650 TL ile geçinmemizi bekliyor. Fakat onlar bin odalı saraylarında yaşamına yaşam katıyor. Unutmasınlar ki bu ülkede yemek-hane kartında 1 TL ile intihar eden Sibel Ünlü var. Bizler Sibel'in sıra arkadaşlarıyız."

İkinci gün "Barınamıyoruz Hareketi"nin çağrısıyla Beşiktaş Şairler Parkı'nda toplanılarak açıklama yapıldı. Öğrencilerin ailelerinin ve milletvekillerinin des-

tek verdiği eylemde "Bütün gençleri, öğrencileri, kamuoyunu barınamayanların sesini büyütme çağırıyoruz" denildi.

Çeşitli ilerici, devrimci gençlik örgütleri de eylemlerde yer alırken, ayrı eylem çağrıları da yapıldı. Öğrenci Sendikası "Kısıtlı yurt imkanları ve fahiş ev kiralari dolayısıyla öğrenciler, her gün saat 21.00-24.00 saatleri arasında parklar ve meydanlarda Akşam Nöbeti tutacaklarını" duyurarak barınma sorunu çözülene kadar sokaklarda olacaklarını ifade etti.

Türkiye Komünist Gençliği'nin çağrısıyla toplanan öğrenciler Beşiktaş'ta eylem gerçekleştirerek "Barınma haktır, satılık değil" dedi.

Eylemlerin üçüncü gününde de İstanbul, Kocaeli ve İzmir'de sokaklarda kalan öğrenciler taleplerini haykırdı. İstanbul Bakırköy'de parkta kalan öğrencilere dayanışma ziyaretleri gerçekleştirildi.

Ertesi gün, SGDF üyesi öğrenciler "Barınma haktır alacağız!" yazılı pankart açarak, Kadıköy'de Söğütluçeşme Caddesi'ni trafiğe kapattı ve polisin saldırısına uğrayarak gözaltına alındı. Sonraki gün İzmir'de AKP İl Başkanlığı önünde "Barınma haktır, alacağız" pankartı açarak eylem yapan SGDF'liler de polisin saldırısıyla gözaltına alındı.

24 Eylül'de DGD üyelerinin, İstanbul Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü önünde

yaptığı "parasız eğitim parasız barınma" eylemine polisin saldırısı sonucunda 4 kişi gözaltına alındı.

"Barınamıyoruz Hareketi" nöbetin altıncı gününde İstanbul'da Şişli Cami yanında, İzmir Alsancak Kültürpark'ta, Ankara, Kocaeli, Diyarbakır, Eskişehir, Antalya ve Çanakkale'de nöbet gerçekleştirdi. Eskişehir Valiliği'nin üniversite öğrencilerinin direnişini kırma amacıyla ilan ettiği eylem ve etkinlik yasağına rağmen Barınma Hareketi "Barınamıyoruz" diyerek nöbete başladı. Üniversite öğrencileri yasak gerekçesiyle gözaltına alındı.

"Yurtsuzlar", İçişleri Bakanlığı'nın karalamalarına karşı İstanbul Kadıköy'de açıklama yaptı. Süreyya Operası önünde yapılan basın açıklamasında "Yalan haberinizdeki gibi 127 kişi değil milyonlar" denildi. Eylemde "Yine bir yalan dizisi, yine aramalar... Vazgeçer miyiz sandınız? Yurtsuzlar sokakta" yazılı pankart açıldı.

Öğrenci Sendikası'nın çağrısıyla İstanbul, Aydın, Mersin, Edirne, İzmir, Çanakkale, Antalya, Eskişehir, Antakya'da nöbet gerçekleştirildi.

Muğla'da Sıtkı Koçman Üniversitesi'nin öğrenci toplulukları barınma sorununa dikkat çekerek kamu imkanlarının seferber edilmesi çağrısında bulundu.

Gençlik Örgütleri Kadıköy Moda'da dağıttıkları bildirimlerle 27 Eylül Pazartesi 17.30'da Beyazıt Meydanı'nda yapılacak eyleme çağrı yaptı.

“Barınamayanlar” a karşı yalanlar ve ikiyüzlü açıklamalar

Üniversitelerin yeni eğitim-öğretim dönemi öncesi daha fazla hissettikleri barınma sorunu, tüm yakıcılığı ile sürüyor. Saray ve dalkavukları yandaş medya kanallarında “şov” yapmaya devam edersunlar, birçok ilde öğrenciler barınma hakları için sokaklarda yatarak, iktidarı protesto ediyorlar. Öğrencilerin haklı talepleri doğrultusunda geceleri sokaklarda yatmaları ve barınma sorununun daha fazla toplumun gündemine gelmesi, gerici-faşist iktidarı köşeye sıkıştırıp agresifleştiriyor. Öyle ki AKP şefi Erdoğan, ABD’ye yapacağı uçuş öncesi, üniversitelerin barınma ve burs sorunlarına dair açıklama yapmak zorunda kaldı.

AKP’nin Gençlik ve Spor Bakanı Mehmet Kasapoğlu’nun da paçaları tutuşmuş durumdadır. Bakan, boy gösterdiği yandaş medyada, mensubu olduğu iktidar ve politikalarından “övünçle” bahsetmekte, barınma sorunu için “canla başla” çalıştıklarını iddia etmektedir. Bir yandan toplumda oluşan tepkilerin basıncıyla, diğer yandan reisinin gözüne girmek amacıyla yakın zamanda kameraların karşısına geçti Bakan Kasapoğlu. Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü’ne (KYK) bağlı Fatma Hanım Kız Öğrenci Yurdu’nda yakın zamanda basın toplantısı düzenleyen Gençlik ve Spor Bakanı Kasapoğlu, burada birtakım açıklamalarda bulundu. KYK yurtlarında verilen hizmetten “övünçle” bahsederek şunları söyledi: “Dünyanın en kapsamlı, kapasitesi en yüksek yurtlarına sahibiz. Türkiye Cumhuriyeti olarak, adeta dünyanın en modern, en rekabetçi otel zincirleriyle rekabet eder durumdayız. Bunu göğsümüzü gere gere söylüyoruz. Temizlik, konfor, çalışma imkanları, güvenlik, bakımından her alanda yüksek standartlara sahibiz.” Devamında ise, öğrencilerin tepkilerini, sokakta gerçekleştirdikleri eylemlerin içeriğini çarpıtarak, faturayı “muhalefete” kesip, “terörizm” demagojisi yapmaktan da geri durmadı:

“Yıllardır en güzel şekilde yönetilmesine rağmen, maalesef bu konuyu istismar eden muhalefet anlayışı, kendilerinin gerçek yüzünü ortaya koyması açısından bir kara tabloyu sergilemektedir. Yalana, abartıya, iftiraya, çarpıtmaya her zamanki gibi yine bu konuda da başvurumaktadırlar. Kısa süre önce yaşadığımız yangın ve seldeki anlayışları, o süreçte ortaya koydukları iftira, kara-

lama kampanyaları, ülkemizi düşürmeye çalıştıkları acziyet tabloları, yine bu süreçte de muhalefet tarafından ortaya konulmaktadır. Biz inanıyoruz ki bu iftiralar ve yalanlarda boğulacaklardır. Mavi vatani inkâr eden anlayışla, PKK’ya iltisaklı partilerle yaptıkları iş birlikleriyle, gençlerimizin geleceğini garanti altına alma noktasında açıkçası acziyetlerini görüyoruz. Gençlerimiz bizim gözbebeğimiz. Onların bu çabaları en güzel şekilde gördüklerine, bu güzel tabloyu en güçlü şekilde hissettiklerine inanıyoruz.”

Bakan Kasapoğlu, şefini övmeyi de ihmal etmedi: “45 liradan 650 liraya getirdiğimiz burs rakamları, 450 binlerden 1,5 milyon kişiye verdiğimiz kredi ve burs sayısı var. Bunların hiçbiri lafla olmuyor. Bunlar özverinin, çalışmanın, hizmet anlayışının, eser siyasetinin örneği. İnşallah Sayın Cumhurbaşkanımız liderliğinde bu çabayı daha yukarılara taşımak en büyük amacımız.”

AKP’li Bakan’ın çırpınmaları bu kadarla kalmadı. Daha sonra, yandaş medyanın koçbaşlarından Hürriyet gazetesinin yazarı Abdulkadir Selvi’yi makamında ağırlayarak, röportaj verdi. Yapılan röportaj boyunca, iktidar ve icraatları masum gösterilerek, “olumlu” bir hava

yaratılmaya çalışıldı. Sanki mağdur olan öğrenciler değil de Gençlik ve Spor Bakanlığı’yımış gibi... Orada da ellerinden geleni yaptıklarını ifade eden Kasapoğlu, barınma hakkı için geceleri sokakta yatarak eylem gerçekleştiren öğrencileri de es geçmedi. Yandaşlığın dibini gören Selvi de röportajı Bakan’ın ikiyüzlü oyununa ortak olan bir dille yazıya döktü ve Bakan için şu ifadeleri kullandı: “Kasapoğlu’nu bir fazla genci daha yurda nasıl yerleştiririm çabası içinde gördüm. Zaten gençlere, ailelerine çağrı yaptı. ‘Bir gencimizi dışarıda bırakmamak için, başvuruda bulunan gençlerimizi yerleştirmek için çalışıyoruz. Bizimle irtibat halinde olsunlar.’”

Röportajda, toplamda 720 bin kapasiteli KYK yurtlarının olduğunu, ancak başvuran 624 bin 136 öğrenciden sadece 362 bininin yerleştirildiğini ifade eden Bakan, bunu da üst sınıflardan öğrencilerin hala da yurtlarda barınması bahanesiyle izah etmeye çalıştı. Binlerce öğrenci KYK yurtlarının yedek sıralarında aylarca beklerken, Kasapoğlu, normal bir süreçte başvuranların yüzde 90’ınının yerleştirildiğini iddia etti. Selvi’nin, “barınamıyoruz” hastagı açıp parklarda eylem yapan gençler olduğunu hatırlatarak sorduğu soruyu ise, barınma hakkına dair yapılan

haklı ve meşru eylemlerin içeriğini çarpıtmaya çalışarak yanıtladı: “Bu arkadaşlar önce bize hangi yurda başvurmuşlar, hangisine kabul alamamışlar bildirsinsinler. Başvurularını alalım, kaçınıcı yedek öğrenelim. Kendilerini tanıyalım. Maalesef öğrenci olmayıp, İstanbul’da evi olup diğer şehirlerde gösteri yapanlar var. Bizim niyeti halis olan her gencimizle diyalogumuz, bağlantımız olur. Her zaman kapımız açıktır onlara. Ama kötü niyetli, istismar aracı olanlara da kanmayız. İyi niyetli herkesle görüşürüz.”

Barınma sorununun bu denli yakıcı bir hal alması ve bu soruna dair toplumda oluşan tepkiler, başta AKP şefi olmak üzere saray dalkavuklarını böylesi ikiyüzlü açıklamalar yapmaya zorlamaktadır. Ancak gündemdeki barınma sorunu somut bir olgudur, Bakanın veya ötekinin, berikinin yalanlarının ve ikiyüzlü açıklamalarının toplum nezdinde hiçbir somut karşılığı bulunmamaktadır. Paçaları tutuşanlar ikiyüzlüce açıklamalar yapadursunlar, boğazındaki ekmeğini çaldıkları, barınma haklarını gasp ettikleri milyonlarca işçi, emekçi ve genç, haramilerin ikiyüzlülük üzerine kurdukları saltanatlarını elbet bir gün yıkacaklardır.

Milli Eğitim Bakanı: Yüz yüze eğitim için önlemler almak yerine boş vaazlar veriyor

Milli Eğitim Bakanı Mahmut Özer, İstanbul'da depreme karşı yenilenen Şile Necda Moraligil İlk ve Ortaokulu'nun açılış törenine katılarak eğitim alanındaki duruma dair konuşma yaptı. Yüz yüze eğitimin "milli güvenlik meselesi" olduğunu iddia eden sarayın bakanı, bir süre önce Covid-19 nedeniyle kapatılan hiçbir okulun olmadığını iddia etmişti. Oysa virüsün birçok okulda saptandığı ve bazı okullarda eğitime ara verildiği bilgisi basına yansımıştı. Çözüm üretmek yerine gerçeklerin üstünü örtmeye çalışan bu bakanın da, sarayın diğer elemanları gibi, halka yalan söylemekten çekinmediği anlaşılmıştı.

MEB Bakanı konuşmasında şunları da söyledi: "Okulları artık kapalı tutma lüksümüz yok. Okulların yüz yüze eğitime ara vermesinde istediğiniz kadar dijital platformları verimli bir şekilde kullanabilirsiniz ama okul sadece öğretmenin gerçekleştirildiği mekanlar değildir. Öğrencilerimizin Psikososyal gelişmelerini tamamladığı, ortak çalışmalar üretebildiği, sıcak yemeklerin yenildiği, kültür, sanat ve spor aktivitelerinin yapıldığı mekanlar. Dolayısıyla yüz yüze eğitimin yerine ikame edilecek hiçbir mekanizma yoktur. Ama bu, şu demek değildir; dijital platformlardan vazgeçeceğiz. Hayır ama yüz yüze eğitime devam ederken sürekli dijital platformlardan da destek alacağız."

Bu iddialı ama altı boş sözlerinin de-

vamında ise, okullarda virüsün yayılmasını önlemek için alınması gereken tedbirler hakkında bilgi vermesi gerekirken, rakamlar sıralamakla yetindi. Sarayın bakanı konuşmasının devamında şunları söyledi: "Türkiye'de 18 milyon öğrenci, 1,2 milyon öğretmen, 100 binin üzerinde idari personel ve 150 bin servis şoförü ile rehberlik destek elemanı var. Kabaca 20 milyon insanın varlık alanı bulunduğu bir sistemden bahsediyoruz. Bu sistemi yüz yüze eğitime maksimum düzeyde devam ettirebilmek için vaka bazlı, okul bazlı bir yöntemle süreci yönetmeye çalışıyoruz. Bizim 57 bin 180'i devlet okulu olmak üzere 71 bin 320 okulumuz var. 850 bin dersliğimiz var."

"Milli Güvenlik Meselesi" olarak görüldüğü eğitim sisteminin sağlıklı koşullarda yüz yüze devam edebilmesi için gerekli önlemleri almayan iktidar, MEB

Bakanının ifade ettiği 20 milyon insanın geleceği ve sağlığını hiçe sayıyor. Bakan, sadece pozitif olan öğrenci veya öğretmenlerin bulunduğu sınıflar bazında harekete geçeceklerini ifade etmişti. Oysa MEB Bakanının sözlerinden de anlaşılacağı gibi, okul ortamları sınıflar bazında izole edilmiş ortamlar değil. Bakanın deşimiyle okullar: "Öğrencilerin Psikososyal gelişmelerini tamamladığı, ortak çalışmalar üretebildiği, kültür, sanat ve spor aktivitelerinin yapıldığı mekanlar."

Yani okullar, doğal olarak eğitimin tüm bileşenlerinin iç içe olduğu ortamlardır. 'Sınıf bazlı' alınacak biçimsel "önlemler" ile salgının yayılmasının önüne geçilemez.

Sarayın bakanı, "Yüz yüze eğitimin yerine ikame edilecek hiçbir mekanizma yoktur." diyor. Eğitim alanına dair gerekli bütçeyi ayırmayanların böyle bir açıklama-

mayı yapması ikiyüzlülükten başka bir şey değil.

AKP-MHP iktidarının resmi açıklamasına göre, Covid-19 salgını, Türkiye'de 2019 Mart'ında görülmeye başladı. Aradan geçen bir buçuk yıl içinde salgın koşullarına uygun sağlıklı bir mekanizma oluşturulup farklı önlemler alınabilirdi. Oysa saray rejimi, okullarda yüz yüze eğitim başlayana kadar hiçbir ciddi çalışma yürütmedi. Kokuşmuş sermaye iktidarı her alanda olduğu gibi eğitim alanında da sınıfta kaldığını kanıtlamış oldu. Yanlış olmayan bilim insanlarının uyarılarına kulak tıkayanlar, gelinen yerde eğitim alanında büyüyen kaosun önüne geçemiyorlar. Salgın döneminde de toplum sağlığını hiçe sayan iktidar, bu tutum ve politikasını eğitim alanında da sürdürmeye ve on milyonların sağlığını riske atmaya devam ediyor.

"En az 40 bin öğrenci okula gidemedi"

Öğrenci Veli Derneği (Veli-der) yüz yüze eğitimin başlamasının ardından her hafta yayımladığı raporun 3'üncüsünü 25 Eylül'de açıkladı. Açıklama 26 ilde bin 19 sınıfın bu hafta içinde eğitime uzak kaldığı karantinaya alınan toplam sınıf sayısının ise bin 630'a yükseldiği aktarıldı. Veli-der bu süreçte en az 40 bin öğrencinin eğitime uzak kaldığını ifade etti.

"EN AZ 1630 SINIF KARANTİNADA"

Veli-der'in video yayınlarken duyurduğu açıklamada şu ifadeler yer verildi: "Yalnızca 26 ilden bize ulaşan bilgi doğrultusunda bir değerlendirme yaptığımızda; en az 1019 sınıfın daha karantinaya alınmış olduğunu gördük. Dolayısıyla ile; okulların açılışından bugüne kadar en az 1630 sınıfın karantinaya alındığını

tespit etmiş bulunuyoruz. MEB'in yayınladığı son istatistiklerde, Türkiye ortalaması, derslik başına düşen öğrenci sayısı 26 olarak açıklanmıştı. Bu veri üzerinden bir değerlendirme yaptığımızda; alınmayan önlemler nedeniyle en az 40.000 öğrenci yüz yüze eğitime devam edememektedir. Millî Eğitim Bakanlığı, kapatılan hiçbir okulun olmadığını açıklamış idi. Öğrenci Veli Derneği olarak biz de, 2. Hafta raporumuzda Ordu Aybastı Fen Lisesi'nin kapatıldığı bilgisini sizlerle paylaşmıştık. Bu bilgi de doğrulandı. Bu hafta da Giresun'dan derneğimize ulaşan velilerin verdiği bilgi doğrultusunda; Giresun Şebinkarahisar Fen Lisesi'nin

bütün sınıflarının kapatıldığı bilgisine ulaştık. Giresun Şebinkarahisar Fen Lisesi'ndeki 216 öğrencinin 111'inin pansiyonda kaldığı, 61 öğrenciye pozitif tanısı konulduğu, pansiyonun üst katında pozitif tanısı konulan öğrencilerin pansiyonda kalarak uzaktan eğitime devam ettiği, diğer öğrencilerin de pansiyonda kalmaya devam ettiği bilgisi konusunda yetkilileri acilen açıklama yapmaya çağırıyoruz."

"KABUL ETMİYORUZ, ETMEYECEĞİZ"

Velilerin her geçen gün kaygılarının arttığı ifade edilen açıklamada şöyle denildi:

"Alınmayan önlemler nedeniyle, çocuklarımızın sağlığına ilişkin endişelerimiz, her geçen gün daha da derinleşiyor. Endişeliyiz. Öfkeliyiz. Salgında 1,5 yılı aşkın bir zaman geçmesine rağmen, gerekli önlemler alınmadan okulların açılmasını, çocuklarımızın eğitim hakkının, biz velilerin, çocuklarımızın, öğretmenlerin sağlığının riske atılmasını kabul etmiyoruz, etmeyeceğiz."

"MEB'İ UYARIYORUZ"

Alınması gereken önlemlerin ısrarla alınmadığını vurgulayan açıklamada "Çocuklarımıza, biz velilere, öğretmenlere pozitif tanısı konulmasından, yaşamlarımızın riske atılmasından tüm karar alıcılar sorumludur" denildi ve MEB, gerekli önlemleri alınması noktasında uyarılarak talepler sıralandı.

Gerici-faşist iktidar sona yaklaştıkça saldırganlaşıyor

AKP-MHP iktidarı oy desteğini kaybettikçe, ayakta kalmak uğruna tüm gücüyle baskı ve zor aygıtlarına sarılıyor. Geline yerde muhalif en küçük sese dahi tahammül gösteremiyor, her alanda saldırı-gözetim-tutuklama furiasıyla iş görüyor. Pandeminin derinleştirdiği ekonomik, siyasi ve sosyal çok yönlü kriz karşısında bunalan dinci-faşist rejim, durmaksızın sosyal yıkım saldırılarını hayata geçiriyor. Bir diğer deyişle, başka işçi ve emekçiler olmak üzere toplumun büyük bir kesimine daha beter bir açlığı, daha derin bir sefaleti ve yoksulluğu dayatıyor.

Pandemi sürecinde işçi ve emekçilerin daha fazla hakkı gasp edildi. Gençliğe daha fazla işsizlik ve geleceksizlik dayatıldı. Kadınların yaşam hakkının yok sayıldığı bir dizi yasa ve gerici uygulama hayata geçirildi, geçirmeye çalışıldı. Krizin faturası toplumun büyük bir kesimine yaşam pahasına ödettilerirken, diğer yandan sermayedarlar kârlarını katlamaya devam ettiler. Pandemi döneminde paylaşılan veriler dahi bu gerçekliği gözler önüne sermektedir.

DİSK'e bağlı Türkiye Genel Hizmetler İşçileri Sendikası'nın (GENEL-İŞ) Ocak 2021'de yayınladığı rapora göre, salgın döneminde çalışan yoksul sayısı 7,7 milyonu geçerken, en zengin ile en yoksul arasındaki gelir adaletsizliği 2019'da 8,3 kata yükseldi. Diğer yandan, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) tarafından açıklanan bilgilere göre de Mart 2020 ile Mart 2021 tarih-

leri arasında milyonlar sayısı yüzde 36'ya yükseldi. Bir yandan servet çoğaldı, diğer yandan ise servet ile sefalet arasındaki uçurum...

AKP-MHP rejimi, pandemi dönemi boyunca din istismarında da hız kesmedi. Toplumun daha itaatkar ve sorgulamayan bir hale getirmek için yoğun mesai harcadı. Kapitalizm gibi insanlık dışı bir sistemi topluma "kader" olarak benimsetebilmek için, başta şefleri olmak üzere tüm saray dalkavukları, bu dönemde akıl almaz açıklamalarda bulundular. Bir yandan din üzerinden toplumda kutuplaştırma tırmandırılırken, diğer yandan ırkçı-şoven histeri tırmandırılarak, özellikle mültecilere yönelik saldırıların önü açıldı. Suriyeli mültecilerin yanı sıra, şimdi de Afgan mültecilere yönelik ırkçı saldırıların tırmanmasının gerisinde, bu bilinçli kışkırtma yatıyor.

Dinci-faşist iktidar can çekişme evresine girdikçe etrafına daha fazla saldırmaktadır. Son dönemde Kürt halkına

ve politikacılarına yönelik adeta katliam boyutuna varan saldırılar (HDP binalarına saldırıların gerçekleşmesi, Deniz Poyraz'ın katledilmesi, Konya'da bir Kürt ailesinin katledilmesi vd.) da bu son çırpınışların bir yansımasıdır. HDP İzmir İl Başkanlığı binasında Deniz Poyraz'ı katleden faşiste gözcülük ettiği söylenen Mehmet Laçın'ın, devlet tarafından polis koruması altında Ankara'da HDP Genel Merkez binası önünde çadır kurması için getirilmesi ve buna karşı çıkan HDP'li vekillere polislerin saldırması, iktidarın saldırganlıkta gemi azya aldığı son örneklerinden biridir.

İktidarın ne denli saldırganlaştığı, hakları gasp edilen işçilerin direnişlerine, gençliğin ve kadınların gerçekleştirdiği eylemlere yönelik polis zorbalığında da görülmektedir. Artık ilerici-muhalif gazetecilere dahi hiçbir gösterilmemektedir. Son dönemde gerçekleşen haklı ve meşru eylemlerde, eyleme katılanların yanında gazeteciler de işkenceli saldı-

rıyla gözetim altına alınmaktadır. İktidara biat etmeyen gazeteciler son dönemde daha fazla hedef gösterilmekte, sık sık linç kampanyalarına maruz tutulmaktadır.

Dinci-faşist AKP-MHP rejiminin bu denli saldırganlaşmasının gerisinde aynı zamanda büyük bir korku yatmaktadır. Toplum nezdinde meşruiyetini kaybetmiş olması, özellikle sarayın şefi Erdoğan'da, her gerçekleşen kitlesel eyleminin bir Gezi eylemine dönüşebileceği fobisini yaratmaktadır. Fabrikalar önünde süren işçi direnişleri, gençliğin Boğaziçi Direnişi ve son "Barınamayanlar/Yurtsuzlar" hareketi, İstanbul Sözleşmesi'nin feshedilmesine ve bir dizi gerici uygulamanın hayata geçirilmesine karşı kadınların eylemleri, iktidarın tüm baskı ve şiddetine karşı sokakların hiç terk edilmediğinin, terk edilmeyeceğinin göstergeleridir. Toplumsal mücadele dinamiklerinin sokaklardaki ısrarı, toplumun büyük bir kesimi için umut kaynağı olmakta, haliyle AKP-MHP rejiminin ve dalkavuklarının da uykularını kaçırmaktadır.

Zulmünü artırdıkça sonunu da hazırlayan gerici-faşist iktidar, emeğini sömürdüğü, haklarını gasp ettiği işçi sınıfı ve emekçi-ezilen müttefikleri tarafından er ya da geç yıkılacaktır. Baskı ve şiddetin olmadığı, insanın insan tarafından sömürülmediği bir dünya, tam da bu mücadele içinde gerçekliğe dönüşecek olan işçilerin birliği ve halkların kardeşliği ile kurulacaktır.

Çip krizini işçiler yaratmadı, bedelini işçiler ödememeli!

Mart ayında Japonya'nın Naka şehrindeki Renesas Electronics'in çip fabrikasında bir yangın meydana gelmişti. Söz konusu şirket, Toyota, Nissan, Honda ve diğer birçok otomobil firmasına çip tedarik ediyor. Aradan 6 ay geçmesine rağmen yangının sonuçları hakkında henüz detaylı bir bilgi edinilebilmiş değil. Ancak çip krizi tüm hızıyla devam ediyor. Bazı medya kuruluşları ve otomotiv kapitalistleri çip krizinin yangından ziyade pandemide elektronik eşyalara artan talepten ve çip fabrikalarında yaşanan pandemi duruşlarından kaynaklı yaşandığını iddia ediyorlar. Yanı sıra bu süre-

cin 2022 yılının ortalarına kadar devam edeceğini dile getiriyorlar.

Sonuç olarak çip krizinden kaynaklı gündemde olan tek şey, otomotiv kapitalistlerinin 2021 yılında kârdan zarar ettikleri, üretilen araçlarda sayıların düştüğüdür. Ancak otomotiv sektöründe çalışan binlerce işçi gündemde değildir. Otomotiv işçisi, tam aksine, çip krizinin sonuçlarını çalışma yaşamında fazlasıyla hissediyor ve görüyor.

Toyota, Tesla, Fiat, General Motors, Tofaş EGEA, Renault, Ford, Honda, Mercedes Benz (Daimler) gibi tekeller şimdiye kadar çip krizini doğrudan yaşadılar.

Tabii ana otomotiv sanayinin yanında bu firmalara iş yapan yüzlerce yan sanayi fabrikası da çip krizinden payına düşeni alıyor.

Sınıfımız açısından bakılırsa faturanın yine işçiye kesildiği görülecektir. Çip krizinde olan, bir kez daha otomotiv sanayisindeki işçilere oluyor. Art arda yaşanan üretim duruşları, ara vermeler otomotiv işçisini doğrudan etkiliyor. Binlerce işçinin yıllık izinleri zorunlu olarak kullanılıyor. Vardiya ve üretimde işçi sayısı azaltılıyor. Yıllık izni olmayan işçiler borçlandırılıyor vb. Bunlar şimdiye kadar otomotiv işçinin yaşadığı ilk

kayıplar.

Çip krizi göstermiştir ki yaşanan aslında kapitalizmin daha fazla üretim ve daha fazla kâr mantığının bir krizidir. İnsanlığın ihtiyacı için değil, bir avuç kapitalistin daha çok kâr elde etmesi anlayışına dayalı bir sistem döne döne böylesi krizler üretmeye devam edecektir. Bugün bunun adı "çip krizi" olur, yarın başka bir kriz çıkar. Ancak bu krizlerden sınıfımız adına kayıplar yaşamadan çıkmak, haklarımıza sıkı sıkıya sarılmaktan geçer.

Bunun başarılabilmesi için de örgütlü bir işçi sınıfı şarttır. Çip krizinin yatacağı yeni yıkım ve hak gasplarına karşı şimdiden hazırlanmak gerekmektedir.

B. UFUK

İşçi Emekçi Mitingi'nin deklarasyonu yapıldı

İstanbul'da başta direnişçi işçiler olmak üzere farklı sektörlerden işçilerin, emek ve kitle örgütlerinin çağrısı ile gerçekleştirilecek İşçi Emekçi Mitingi'nin deklarasyonu yapıldı. Şişli'de bulunan Cevahir AVM önünde 24 Eylül'de yapılan eylemle duyurulan miting 24 Ekim Pazar günü Kartal Meydanı'nda gerçekleştirilecek.

"Emeğimiz ve özgürlüğümüz için işçi emekçi mitingini" şiarı ile yapılacak olan mitingin deklarasyon metnini TOMİS üyesi Sinbo direnişçisi Dilbent Türker okudu. Türker, milyonlarca işçi ve emekçinin pandemi sürecinde daha da yoksullaştığına ve geleceksizliğe itildiğine dikkat çekerek işçi sınıfının pandemi döneminde karşı karşıya olduğu saldırıları şu şekilde anlattı:

"İşten atmak yasaklandı' dendi, pandemi sürecinde milyonlarca kişi ya ücretsiz izne çıkarıldı ya da Madde 25/2 ile (Kod 29) işten atıldı. Pandemi sürecinde Kod 29'la işten atılanların oranı %70 arttı. 15 Temmuz sonrasında nasıl ki yüz binlerce kamu emekçisi haksız ve hukuksuz bir şekilde KHK'larla işten atılıp fişlenip tüm hakları elinden alındıysa Kod 29 saldırısıyla da aynısı, pandemi sürecinde binlerce işçi ve emekçiye yapıldı. Kod 29'a karşı yükselen mücadeleyle "Kod 29'u kaldırdık" demek zorunda kaldılar. Ancak farklı kodlar vererek Madde 25/2'yle işten atmalar devam etti. İşten atma yasağının bitmesiyle pek çok iş yerinde toplu

işten atmalar başladı. TÜİK işsizlik oranlarının düştüğünü iddia ederken gerçekte işsizlik oranı üç yılda 11 puan arttı.

Yeterli denetim yapılmadığı, önlem alınmadığı için başta inşaat sektöründe olmak üzere iş cinayetleri hız kesmeden devam etti. İşsizlik ve gelecek kaygısı sebebiyle intiharlar arttı. Gelecek kaygısı yaşayan kesimlerin başında gelen gençler; işsizlik, iş olduğunda da düşük ücretler dayatmasıyla boğuştu. Diğer yandan EYT'lilerin yaşadığı hak gaspları pandemi sürecinde devam etti."

İŞÇİ KÜRSÜSÜ KURULACAK

Açıklamanın devamında artan mülteci düşmanlığına değinilerek şunlar vurgulandı:

"Türkiyeli işçilere kölece çalışma koşullarını kabul ettirmek için patronların elinde silaha dönüşen mülteci işçiler en ağır sömürü koşullarına maruz kaldı. Kapitalistler Türkiye'den yurtdışına götürdükleri işçilere de aynı koşulları dayattı. Ücretleri başta olmak üzere tüm haklarını gasp etti. Kısacası taşeron ve güvencesiz çalışma biçimleri arttı."

Pandeminin en ağır faturasının kadın işçilere kesildiği belirtilen açıklamada sendikalaşma eğiliminin artış gösterdiği ve saldırılara karşı direnenler sıralanarak talepler şu şekilde ifade edildi:

"Emeğimiz için, ekmeğimiz için, özgürlüğümüz için, geleceğimiz için 24 Ekim Pazar günü saat 15.00'da Kartal

Meydanı'ndayız. İşçilerin kürsüsünü kuracağımız mitingimize tüm işçi ve emekçileri, emekten yana olan tüm kurumları, sendikaları ve işçi örgütlerini davet ediyoruz.

- * Madde 25/2 (kod 29) kaldırılmalı!
- * Herkese iş ve gelir güvencesi sağlansın!
- * Taşeron çalışmak yasaklansın!
- * İş yerlerinde taciz, baskı, mobbing son bulsun!
- * KHK'lar iptal edilsin!
- * Sendikal örgütlenmenin önündeki engeller kaldırılmalı!"

Mitingin imzacı kurumları şu şekilde: "4.Vardiya İşçi Dayanışması, Alba Plastik Direnişçileri, Bağımsız Devrimci Sınıf Platformu, Bakırköy Belediye Direnişçileri, Bayrampaşa Belediye Direnişçisi, Birleşik İşçi Kurultayı, Carrefour Direnişçisi, Devrimci Parti, DEV TEKSTİL, Devrimci Turizm-İş Sendikası Marmara Bölge Şubesi, Ekmek ve Onur, Emeğin Gücü Derneği, Emekçi Hareket Partisi, Emek ve Adalet Platformu, Genç İşçi Derneği, HDK Emek, İnşaat-Sen, İşçi Hareketi Koordinasyonu, İşçi Kadın Meclisleri, İşçi Temsilcileri Konseyi, İşçinin Kendi Partisi, Kaldıraç, İstanbul KHK'lılar Platformu, Mağaza Market-Sen, Mücadele Birliği, Proleter Devrimci Duruş, Sinbo direnişçisi, SML Etiket Direnişçisi, Sosyalist Kadın Hareketi, SODAP, Tekstil İş-Sen, Tur Assist Direnişçisi, TOMİS, TEHİS"

KIZIL BAYRAK / İSTANBUL

Sinbo'da direnişe devam

TOMİS üyesi Sinbo işçisi Dilbent Türker Kod 29'a karşı direnişinin 240'ü günlerine ulaştı.

Direnişin 241. gününde, direniş çadırını ilk önce bağımsız gazeteci Nebiye Arı video röportaj için ziyaret edenken, ESP direnişçilerin öğlen yemeğini getirerek dayanışmada bulundu.

Tüm Bel Sen 5 No'lu İstanbul Büyükşehir Belediyesi Şubesi, KESK Genel Başkanı Mehmet Bozgeyik, Eğitim Sen Genel Başkanı Necla Kurul, DEV TEKSTİL ve Esenyurt'tan sınıf dostları gün içerisinde direniş çadırını ziyaret ettiler. Mesai çıkışında direnişçiler Sinbo işçileri ile sohbet etti.

Direnişin 243. gününde direniş çadırını sınıf dostları ile birlikte kuruldu, gün içerisinde direniş çadırını Esenyurt İEKK ve Kadın İşçi ziyaret etti.

Mesai çıkışı Sinbo işçilerine yapılan seslenişte ise "Sinbo yönetiminin işçileri birden fazla makineye bakmaya zorlaması ve işçilerin düşük ücretlerden kaynaklı fazla mesaiye kalmaya çalışmaları" sorunlarına değinildi. İşçiler bu sorunlara karşı insanca yaşama ve çalışma koşulları, insanca yaşanabilecek ücret için birleşmeye ve sendikaları TOMİS'i güçlendirmeye çağrıldı.

"ADKOTURK VE BEL KARPER İŞÇİLERİ YALNIZ DEĞİLDİR"

Ayrıca Sinbo direnişçisi Dilbent Türker Tekirdağ valiliği önünde gözaltına alınan Bel Karper ve AdkoTurk işçileri ile dayanışma mesajı yayınladı. Mesajda şunlar ifade edildi:

"Bel Karper işçileri sendikalaşma hakları için aylardır grevdeler, işçilerin mücadelesi çeşitli saldırılarla engellenmeye çalışılıyor. Yargıtay kararlarını, anayasal hakları tanımayan patronlara hiçbir şey yapılmazken AdkoTurk ve Bel Karper işçilerine sürekli polisler saldırıyor. Silahlı saldırılar gerçekleşiyor. Bunlara en güzel yanıt işçilerin mücadelesi verecektir. İşçilerin haklı ve meşru talepleri kabul edilsin, direne direne kazanacağız."

Sinbo direnişçisi, ilerici, devrimci kurumlar ve sendikaların, direnişçi işçilerin birlikte örgütledikleri "Emeğimiz ve Özgürlüğümüz için işçi emekçi mitingini"nin çağrısını da yükseltiyor. Cevahir AVM önünde 24 Eylül'de yapılan deklarasyon açıklamasına katılan Sinbo direnişçisi, 24 Ekim'de gerçekleşecek mitingini çağrısını Sinbo işçilerine taşıdı.

AdkoTurk ve Bel Karper işçilerine polis saldırısı

Tek Gıda-İş Sendikası'nda örgütlü AdkoTurk ve Bel Karper işçilerine polis saldırı. Sendikalaştıkları için işten çıkarılan ve direnişe geçen AdkoTurk ve Bel Karper işçileri 23 Eylül'de Tekirdağ Valiliği önünde açıklama yapmak istedi. Valilik önünde "Bu işyerinde grev vardır" pankartı ile oturan işçiler "Vali buraya" sloganları attılar. Polisin saldırdığı işçiler "Vali gelmeden burayı terk etmeyeceğiz" dedi.

Açıklamaya saldıran polis, DEV TEKS-TİL üyelerinin de aralarında olduğu onlarca kişiyi gözaltına aldı. Gözaltına alınanlar önce karakola ardından sağlık kontrolleri için hastaneye götürüldü.

Çağdaş Hukukçular Derneği İşçi Komisyonu sosyal medya hesabından şu paylaşımı yaptı:

"Aylardır anayasal hakları için mücadele eden, Tek Gıda-İş sendikasında örgütlenen ve greve çıkan Bel Karper ve Indomie Adkotürk işçileri Tekirdağ Valiliği önünde yaka paça gözaltına alındı. Gözaltına alınan işçiler derhal serbest bırakılsın!"

"Adkotürk işçileri yalnız değildir, bir an önce serbest bırakılsın" diyen CarrefourSA direnişçisi Murat Polat yayınladığı dayanışma videosunda şu ifadelere

yer verdi:

"Tekirdağ emniyeti işçiler katliamlarda iş cinayetinde hayatlarını kaybederken, iş kazalarında kollarını bacağını gözünü kaybedip hakları gasp edilirken neredeydi? Direniş alanlarından soruyorum devlet kimin devleti, polis kimin polisi, vali kimin valisi?"

44 gündür direnişte olan **Hebo Yapı İşçileri** dayanışma videosu yayınladı ve şunları ifade etti:

"Bel Carper ve Adkotürk emekçilerinin sebepsiz yere gözaltına alınmasını protesto ediyoruz. Direne direne kazanaçacağız!"

"ADKOTURK VE BEL KARPER İŞÇİLERİ YALNIZ DEĞİLDİR!"

DEV TEKS-TİL gözaltına alınan AdkoTurk ve Bel Karper işçileri için açıklama yaptı ve şunları ifade etti:

"Tek Gıda-İş Sendikası'nda örgütlü AdkoTurk ve Bel Karper işçileri direnişlerinin 33. gününde Tekirdağ Valiliği önünde açıklama yapmak istedi. Açıklamaya izin vermeyen polis çoğunluğu kadın 58 kişiyi "Çevik süpür" talimatıyla gözaltına aldı.

Süpürdükleri bu ülkenin alın teridir,

emeğidir. Bugün bu emri verenler ve bunu uygulayanlar bilmelidirler ki işçi sınıfı örgütlendiğinde, birleştiğinde asıl süpürülecekler emek düşmanı bu zihniyet ve bunu uygulayanlar olacaktır.

Sendikalaşmanın anayasal bir hak olduğu ülkemizde işçiler sendikalı oldukları için türlü türlü baskılara maruz kalıyor. Bugünde onlarca işçi onurlarına ve haklarına sahip çıktıkları için gözaltına alındı. Her fırsatta sermayenin yanında olan AKP iktidarı sermayeye peşkeş çekerken, bir yandan da işçilerin tüm haklarının gasp edilmesine göz yumuyor ve sermayenin iktidarı olduğunu bir kez daha gösteriyor.

Bizler biliyoruz ki buna en iyi cevabı direnişlerini grev kırıcılığına, yasaklara, direnişlerinin engellenme çabalarına rağmen ısrarcı olan, baskılara ve gözaltılara boyun eğmeyerek direnen işçiler verecek.

Onuruyla sendikalaşma haklarına sahip çıkan AdkoTurk ve Bel Karper işçileri yalnız değildir!

Sendika temsilcimiz Güneş Atalay ve aralarında üyelerimizin de bulunduğu 58 kişi derhal serbest bırakılsın!"

KIZIL BAYRAK / ÇORLU

Alba direnişçileri dayanışmayı yükseltiyor

Alba direnişçileri, direnişlerinin 38. gününde, Tekirdağ Valiliği önünde gözaltına alınan işçilerle dayanışma mesajı yayınladı. Valilik önünde polisin saldırısına uğrayan ve gözaltına alınan Tek Gıda-İş üyesi Bel Karper ve AdkoTurk işçileri için dayanışma mesajı yayınlayan Alba direnişçileri şunları ifade etti:

"Biz Alba direnişçileri olarak şu şöyle bilinsin baskı ve gözaltılar işçilerin mücadelesini bitiremeyeceklerdir."

"Kadın işçiler olarak her alanda her zaman mücadeleye devam edeceğiz."

Alba işçileri önceki gün de Maltepe CarrefourSA önünde direnişte olan Gülbin Demirel'in basın açıklamasına katıldı. Alba direnişçisi Ender Konar, birleşerek güçlenme vurgusu yaptı.

DİRENIŞÇİLER PETROL-İŞ GENEL MERKEZİNDE

Alba direnişçileri direnişin 39. gününde Petrol-İş Genel Merkezi'ne gittiklerini açıkladı.

Direnişçiler haftalardır; sendikalaşma ve direniş sürecine dair yaşananları anlatan, sendikayı sahiplenmeye çağırarak mektuplarını temsilcilere, yöneticilere ve Petrol-İş üyesi işçilere ulaştırıyorlardı. Direniş sürecine dair tartışmalarını her alana taşıyan Alba direnişçileri, işçilerin birliğini ve mücadelesini yükseltmek için çabalarından geri durmuyor.

Direnişçiler haftalardır ulaşmaya çalıştıkları, kendilerini yanıtsız bırakan sendika yöneticileriyle 24 Eylül Cuma günü görüştüler. Petrol-İş Genel Merkez'e giden işçiler, sendika yöneticilerine süreçlerini bir kez daha anlattılar.

Yaşanan sürece ve sendikanın yaklaşımına dair düşüncelerini açıklayacaklarını söyleyen direnişçiler, Petrol-İş Sendikası'nda örgütlü işçilere ve tüm kamuoyunda tartışmalarını aktaracaklarını ifade ettiler.

KIZIL BAYRAK / GEBZE

Sinan ve

*Baki Duman'ın önümüzdeki aylarda yayınlanacak **Sinan ve Dersim/Bir Dönemin Tanıklığı** başlıklı hacimli kitabının başlangıç bölümünden alınmıştır...*

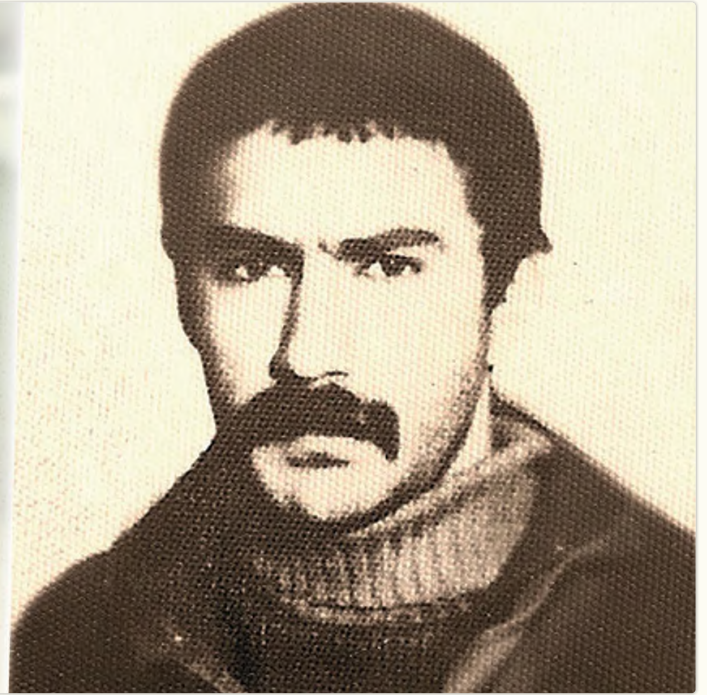
1 SİNAN

Anadolu'nun en yoksul ve en çok acı çekilen bölgelerinden birinde doğdu. Ortaokul yıllarında oynadığı futbolla dikkatleri çekmişti. 1960'lı yılların sonunda okuduğu lisenin futbol takımında oynadığında ise izleyen çok kimse onun gelecekte bir büyük futbolcu olacağını, büyük bir takımda oynayacağını ve muhtemelen milli formayı giyeceğini düşünürdü. Fakat bu lise öğrencisinin büyük düşü hiç de büyük futbolcu olmak değildi. Futbol oynamayı elbette seviyordu. Ama onun ideali tüm insanlar için yaşanabilir bir dünyanın yaratılmasıydı. Üniversite yılları devrimci hayalleri peşinde koşmayı giderek bir yaşam biçimine dönüştürdüğü yıllar oldu.

Toprak oluştuğunda üzerinde sınır çizgileri yoktu. Onu bölmek de insanlara düşmezdi. Doğanın sunduğu imkân ve zenginlikler bütün insanlar içindi. Su, ekme, et, yakacak ve giyecek, kısaca insanın insan olarak yaşaması için ihtiyaç duyduğu her şey herkese yetecek kadar vardı. Bütün sorun mülkiyet ve bölüşüm ilişkilerindeydi. Yoksulluğu özel mülkiyet, bunun ürünü açgözlülük yaratıyordu. Anadolu halklarının makus talihi yenilmeliydi. Yepyeni bir dünyada kardeşçe bir yaşam mümkündü. Bu da ancak kurulu toplumsal düzenin yıkılması, emekçilerin toplumun kaderine el koymasıyla mümkündü.

'71 devrimci gençlik hareketinin devrimci önderleri çatışmalarda, darağaçlarında ya da işkencelerde peş peşe öldürüldüklerinde, Sinan hayatının sonraki bölümünü nasıl yaşayacağına dair kesin kararını verir. 12 Mart zulmünü protesto hareketlerinin içinde siyasi polisin hedefi olur. Ankara'da polis tarafından alınır, Dersim'e götürülerek zindana atılır. Zindandan çıktığında kararı kesindir: Sinan Cemgil'in Nurhak'ta taşıdığı bayrağı devralacaktır. Hazırlıklara girişir. Kuvvet toplanacak, gerilla savaşı yeniden başlatılacaktır.

Aradan umut ve heyecan dolu fırtına-

lı dönemleri de kapsayan uzun onyıllar geçti. Henüz bir liseli öğrenciyken başlayan devrimci yolculuğunun tedavi gördüğü hastanede sonlanacağını, oğlunun "baba sana birazdan bir ilaç verecekler fakat..." diyerek açıklama yapmaya çalışmasından anlamıştı. "Yorma kendini, demek buraya kadarmış" demiş, eklemişti: "Ağlamak yok! Amcan Hıdır'dan biraz uzakta kalacak ama, yoldaşların yanına, İzmir'e gitmek isterim. Yine de son kararı partim versin."

Artık dönüşü olmayan bir yola gideceğini anladığında bile partisinin iradesine tabi olmayı seçmişti. Kendisi için hiç yaşamayan, sahip olduğu her şeyi davasının hizmetine veren, ölüm karşısında inanılmaz ölçüde sakin ve soğukkanlı bu irade sahibi kimdi gerçekten?

Adı nüfus kütüğünde Teslim Demir, akranlarının ifadesiyle Teso'ydu. Dersimli yoldaşları ona "hoca" derken, devrimci çevreler "Tahsin Hoca" olarak bilirlerdi. TDKP'de "Kara" olarak tanınırdı. TKİP'de "Sinan", son yolculuğuna çıktığında ise Türkiye devrimci hareketinin "Sinan Hoca"sıydı.

Sinan adını muhtemelen Sinan Cemgil'den almıştı. Doğrusu yalnızca davasına bağlılığı ile değil fakat aynı zamanda geleceğe ilişkin öngörülerini ile bu isimle özdeşleştiğini gösterdi. Sinan Cemgil'in Nurhak dağlarında "kitlelerden kopuk eylem çizgisi"nin yanlışlığını dile getirdiği, fakat o aşamada geri dönüşün içerdeki yoldaşlarına ihanet olacağını

vurguladığı söylenir. Sinan ise 1982'in başında Metris'te tutsak olduğu sırada, eldeki güçlerin metropollerdeki emekçi yığınların devrimci tarzda örgütlenip harekete geçirilmesine yöneltilmesinin geleceği kazanmanın zorunlu bir ilk adımı olduğunu, aksi halde devrimin hayal olacağını ifade etmişti. Değerlendirilebilecek bütün güçler zaman geçirilmeksizin metropollere, özellikle de sanayi sektörüne yığılmalıydı. Bu devrimci bir sınıf partisi yaratmak ve devrimci bir iktidar mücadelesi için zorunlu bir ilk adımdı.

12 Eylül yenilgisini köklü ve kapsamlı irdeleyen devrimcilerden biriydi. Kendi üzerinden hiçbir hesap yapmamıştı. Sıfırdan başlama pahasına bütün önceliğin stratejik alanlara, sanayi proletaryasının olduğu metropollerde devrimci bir sınıf çalışmasına verilmesinden yanaydı. Bu görüşlerini hapishaneden çıktıktan sonra yoldaşlarıyla paylaştı. Ardından çoktan bir enkaza dönüştürülmüş durumdaki partinin üst platformlarına taşıdı. Bundan bir sonuç çıkmayınca kaçınılmaz kopuş yaşandı.

Böylece siyasi yaşamında TKİP'nin kuruluşuyla taçlanacak EKİM dönemi başladı. Sıfırdan başlayan ve zorlu yıllara yayılan bir yeni başlangıçtı bu. Sinan bir önder ve bir nefer olarak bu sürece kendini tüm benliği ile kattı.

İşçi sınıfının komünist partisinin işçi sınıfının devrimci hareketinin organik bir parçası olarak oluşması gerektiğini düşünüyordu. Örgütsel yapısı bakımın-

dan henüz arzuladığı güç ve kapasitede bir parti yaratılmadığının, bu açıdan geleceğin henüz güvence altına alınmadığının açık bilincine sahipti. Bunu konuşmalarında tüm açıklığı ile ifade ederdi. Fakat ideolojik-teorik temeli ve bu temelin ürünü yol gösterici bir parti programına sahip olduklarından kuşku duymuyordu. '70'li yıllarda yaşadığı acı deneyimden ötürü bunun bir parti için taşıdığı önemi sıklıkla vurgulardı. Teori, program, siyasi çizgi ve sınıf çalışması deneyimi ile yoğrulmuş devrimci örgüt ile davayı sürdürecektiklerine emindi. Bu nedenle '71 devrimcilerinden devraldığı kızıl bayrakla işçi sınıfı kenti İzmir'e sonsuzluğa yürürken huzurluydu.

Partisi ve yoldaşları Sinan'ı kamuoyu önünde anlatmış bulunuyorlar. Yeni vesileler doğacaktır, Sinan anlatılmaya devam edilecektir. Sinan'ı yakından tanıma şansı bulmuş biri olarak ben de bu çalışmamda onun Dersim ve TDKP süreçlerine bazı bakımlardan tanıklık etmeyi, hem ona saygının bir gereği ve hem de birlikte devrimci Dersim'i yarattığımız kuşağa karşı bir borç sayıyorum.

Şimdi Sinan'ı anlatmak ve anlamak zamanıdır.

2 SİNAN VE DERSİM

Doğduğu ve devrimciliğe başladı-

e Dersim

Baki Duman

ğ Dersim bugün ilerici dünyanın ilgi ve sempati duyduğu bir kenttir. Nitekim artık "komünist Dersim" olarak da anılmaktadır. Bugünün bu "komünist Dersim"inde birileri zamanında bir temel atıldılar. Kırk yıldır tüm çabalara rağmen hala da yok edilemeyen bir temeldir bu. Bugünün Dersim'i "komünist" sıfatını geçmişin bu yoğun emeğine borçludur. Sözü edilen temelin nasıl atıldığını öğrenmek isteyenlerin Sinan'ı da tanımaları gerekir. Sinan'ı tanımak, bugün onur duyulan Dersim'in 12 Mart karanlığının hemen sonrasında adım adım nasıl oluşmaya başladığını da görebilmek demektir.

'70'li yılların ikinci yarısında Türkiye'nin birçok kentinde emekçiler demokratik hak ve özgürlükleri; söz, toplantı, gösteri ve örgütlenme haklarını nispeten geniş biçimde kullandılar. Fakat bunların içinde iki kent, Dersim ve Fatsa, özgürlüğü gerçekten soludu. Devlet kurumları kuşkusuz yerinde duruyordu fakat sokakta iktidar fiilen devrimcilerdeydi. Devlet çarkı, özellikle polisi ve yargısıyla, işlemez hale gelmişti. Düzen sözcülerinin o dönem bu iki kente "kurtarılmış bölge" demeleri boşuna değildi.

Sinan'ın '70'li yıllarını tanımak, '70'li yılların devrimci kuşağının zayıflık ve açmazlarının yanında üstünlüklerini, bu arada devrimci Dersim'i yaratabilmek için nelerden vazgeçtiklerini yakından görebilmek demektir. O kuşaktan kimileri belki bir rüzgâra kapılarak saflara katılmışlardı. O rüzgârın hızı kesildiğinde çabuk renk verenleri, hatta kabuk değiştirenleri elbette oldu. Belki bir kısmı sessiz sedasız fırtınanın geçmesi için kenara çekildi. Bir kısmı 12 Eylül öncesi ve sonrasında örgütlerin izledikleri politikaların öğütücü çarklarının kurbanı oldu ya da zaman içinde çürütüldü. Fakat o kuşağın ana gövdesi samimi bir devrimci süreç yaşamıştı. Bunun içindir ki, halen bir örgüte mensup kalmasalar bile, '70'li yıllardaki davalarına, dostluklarına, yoldaşlıklarına ve geçmişteki devrimci emeklerine saygılı kaldılar. Bu nedenle Sinan'ı tanımak, onun şahsında devrimci bir önderliğin nasıl bir kardeşlik ve dava ortaklığı yarattığını öğrenebilmek demektir.

Sinan'ı tanımak, 12 Eylül'den bu yana kırk yıldır devam eden bir karanlık dönemde devrimcilikte gösterilen ısrar ve kararlılığın sırrını anlamak demektir. Önderlik ile militanlığın, dava insanı olmak

ile emekçi kimliğin nasıl birleştirilip bütünleştirildiğini anlamak demektir.

Sinan bir evlat, bir ağabey, bir eş, bir baba ve bir yoldaştı. Dönüşü olmayan yolculuğuna çıkarken ailesine ve çocuklarına tertemiz bir devrimci miras bırakmanın huzuru içindeydi. Yoldaşları ise yarattığı boşluğun büyüklüğüne rağmen partilerinin böylesine bir sembol kişiliğe sahip olmasından ötürü haklı bir gurur duyuyorlar. Sinan'ı tanımak, bu gururun maddi-siyasal ve moral dayanaklarını anlayabilmek demektir.

Sinan Dersim'e yeni bir kimlik ve kişilik kazandırma mücadelesinin önderi oldu. Dersim tarihinde hiçbir önderlik, her şeyini feda etmeye hazır yüzlerce örgütlü militanı bir araya getirememişti. Bunu Dersim'in bilinen tarihinde bir tek Sinan başarmış, her türlü bedeli ödemeye hazır yüzlerce gönüllü militandan oluşan örgütü ilmek ilmek öreerek yaratmıştı. Sinan da şanslıydı, Dersim de. İkisi de tam zamanında birbirlerini bulmuşlardı.

Güç zehirleyicidir, insanı yoldan çıkarır, derler. O yönettiği gücün farkındaydı. Bu gücü nasıl ve ne amaçla değerlendirmesi gerektiğinin de. Önderliği altında toplanan gücün kontrolden çıkmasına bir an bile izin vermedi. Taşkınlık belirtilerini zamanında gördü ve müdahale etti. Devrimci bir önderdi ve bunun hakkını vererek davrandı. Dersim gibi bir bölgede feodal düşmanlıkların beslediği kini tanımış, '38 Kırımı'nın anılarıyla büyümüş, kaba ve ilkel bir intikamcılığın rahatlıkla yaşam alanı bulabileceği bir toprakta, devrimci rüzgâra kapılarak saflara akan yüzlerce militanın enerjisini devrimci mücadele kanalına yönlendirmeyi ancak Sinan gibi biri başarabilirdi ve gerçekten de başardı.

Dersim '50'li ve '60'lı yıllarda aydınlanmaya başladı. Bu sayede ileriye akabilecek bir birikime sahipti. Bu birikim, '68 rüzgârı ve '71 devrimciliğinin sarsıcı etkisiyle, '70'li yılların başından itibaren devrimci grupların oluşturduğu devrimci bir dalgaya dönüştü. Bu dalga çok kısa sürede Dersim'in çehresini değiştirdi. Dersim büyüğüyle küçüğüyle feodal karanlığı geride bırakmak ve faşist saldırganlığı püskürtmek için canla başla çabaladı. Bugün adı "komünist" Dersim olan devrimci Dersim'in oluşmasında o dalgada yer alan herkesin iyi kötü emeği vardır. A'dan Z'ye devrimci gruplar, o grupların içinde-

ki tek tek devrimciler, devrimci Dersim'in kök tutması için düşse kalka ama büyük bir inançla çabaladılar. Bu çabaların birleşik ürünü, devrimci Dersim'in doğuşu oldu.

Fakat Dersim'i komünist tanımıyla özdeşleştiren devrimci **önderliğin** onuru tartışmasız olarak Sinan'a aittir. Buz onun önderliğinde kırıldı. Toprak o zaman düzleşti. Denizler'in ektiği tohumların gürbüz filizlere dönüşerek meyveye durması onun yönetiminde mümkün hale geldi. Dersim'de devrimci değerler onun önderliğinde vücut buldu. Çünkü yönü tayin eden, yolu aydınlatan oydu.

1981 Nisan ortalarında İstanbul'da esir düştü. 12 Eylül zindanlarının direnişçi örnek devrimcilerinden biriydi. Devrimci dostluğu, omuz omuza vererek direnmeyi ondan öğrenmek gerekir. Sinan'la birlikte yıllarca zindanda yatmış çok sayıda devrimci bunun tanığıdır.

Özgürlüğüne kavuştuğunda, yenilginin nedenleri üzerine ulaştığı açıklıklar temelinde artık yeni bir arayış içindeydi. '70'li yılları karakterize eden ve 12 Eylül yenilgisiyle kolay bir yıkıma uğrayan küçük-burjuva devrimciliği dönemi artık kesin olarak geride kalmıştı. İşçilerin devrimci bir sınıf olarak siyaset sahnesine çıktığı, böylece süreçlere damgasını vurduğu bir dönemin başlaması gerektiğini düşünüyordu. İşçi sınıfı devrimci tarzda siyaset sahnesine çıkmadıkça, Türkiye'nin makus talihini değiştirmek mümkün olmayacaktı. Bu nedenle işçi sınıfı devrimciliği şahsında "yeni bir kültür ve yeni bir gelenek" yaratmak, ona göre '80'li yılların ikinci yarısından itibaren devrimci olmanın ve kalmanın biricik güvencesiydi.

Geçmiş devrimci değerleri ve kazanımları koruyarak aşmak, Sinan'ın devrimci yaşamının en ayırt edici özelliklerinden biriydi. 2000'li yıllarda Yol TV'de katıldığı bir tartışma programında mealen, "*Denizlerin devrimci ruhuna sahip çıkarak, '71 devrimciliğini aşmıştık. İzleyen dönemin küçük-burjuva devrimciliğini de, dönemin biriktirdiği tüm olumlu değerleri sahiplenerek aşıyoruz*" demişti. Sinan'ın mensubu olduğu hareket, geleneksel solun tasfiyeci süreçler içinde tükendiği ya da düzenin icazet alanına kaydığı bir dönemde, bu mirasa büyük bir önem vermiş, onu titizlikle sahiplenmişti:

"Bizi ortaya çıkaranın yakın geçmişin devrimci birikimi olduğunu hiçbir biçimde unutamayız, ortaya çıkış animızdan itibaren biz bunu bilinçli bir tutumla ve özenle vurgulaya geldik. EKİM, boşluktan değil, bir geçmişin, bir birikimin bağrından doğdu. Hareketimiz o geçmişi bilimsel devrimci zeminde eleştirerek aştı, kabaca inkâr ederek değil. Bu onu kucaklayarak yeni bir düzeyde yaşatmak demektir. Onda canlı, anlamlı ve kalıcı olanı alıp ileriye taşıyan, geri, ölü ve çürüyen yanına ise acımasızca vuran bir tutumun temsilcileri olduk biz. Bu çerçevede de '71 sonrası küçük-burjuva devrimciliği de, dönemin biriktirdiği tüm değerler sahiplenilerek aşıldı..."

Sinan bu sözlerle, aslında kendisinin önderlik ettiği Dersim pratiğinin ve '70'li yıllara damgasını vuran küçük-burjuva devrimciliğinin de aşıldığını vurguluyordu.

Kendini aşarken, önderlik ettiği Dersim pratiği de bu anlamda kendisi için geride kalmıştı. Fakat bu hiç de '70'li yıllarda Dersim toprağında yaratılan devrimci değerlerin ve deneyimin önemini yitirdiği anlamına gelmiyordu. Tersine o değerlere sahip çıkmanın önemi, Dersim'in her türlü yol ve yöntemle devrimci mirasa yabancılaştırılmaya çalışıldığı bu süreçte daha da artıyor.

"Komünist" Dersim, geçmiş devrimci mücadelenin yarattığı birikimin ürünlerinden biridir. Dersim'in '70'li yıllarda kazandığı devrimci kimliğin yeni bir göstergesidir. Daha ileri bir Dersim, Sinan'ın özlediği sosyalizm ve komünizmle bütünleşen Dersim gerçeği de oluşacaktır. Tohumu da toprağı da sağlıklıdır çünkü. Devrimci proletarya, kendisi ile birlikte toplumun kaderini değiştirmek üzere harekete geçtiğinde, Dersim cephesi tereddütsüz onun yanında/saflarında olacaktır. Sinan da tam olarak bunun bilincindeydi.

Türkiye bugün sermayenin dinci gericiyle eliyle ördüğü karanlık bir dönemle boğuşuyor. Dersim'in devrimci bir kimlikle bulunduğu sürecin başlangıcında da 12 Mart'ın karanlığıyla boğuşuyordu. Dersim tercihini, süreçteki bütün sancılara rağmen, o günlerde devrimden yana yapmıştı. Şansı yaver gitmişti, çünkü Sinanlar şahsında devrimci bir önderlikle buluşmuştu.

EKİM: Yeni bir çizgi, yeni bir kültür, yeni bir gelenek!

Teslim Demir

Türkiye’de 12 Eylül sonrası dönem, geleneksel devrimci hareketin saflarında oportünizm halinde yozlaşmanın, mültecileşmenin ve tasfiyeciliğin salgın haline geldiği bir dönemdir.

Tasfiyecilik en başta kendisini, devrimci örgüt ve pratiğinden kaçış olarak ortaya koydu. Dönemin moda eğilimi, bir bulaşıcı hastalık gibi yayılan ilkesiz birlik arayışları ve legalizmdi. Yıllarca sürececek olan tüketici birlik tartışmaları ve girişimleri ile legal dergi furyası ortalığı kapladı. Bunu, geçmişin şaşaalı kimi parti ve örgütlerin utanç verici biçimde kendilerini tasfiye edip, reformist legal partilere dönüşmeleri izledi. Bu, bir ideolojik ve moral kırılmaydı.

Geçmişin devrimciliği miadını doldurmuştu. Dönem yeni bir dönemdi ve ancak yeni bir hareketle kucaklanabilirdi. Bu ise ancak geçmişle devrimci bir temelde hesaplaşmak ve diyalektik inkar yolu ile onu aşmakla mümkündü. Bunu yalnızca geleneksel devrimci hareketten kopan bir avuç komünist başarabildi.

Yaşanan köklü ve sert bir kopuştu. Marksizmin proleter sınıf özü ve devrimci diyalektik yöntemi belirleyici halkalardı. Marksizm-Leninizm biricik referans; toplumsal devrim ve sosyalizm vazgeçilemez hedef; Ekim Devrimi, hala da aşılma-yan ve dolayısıyla esin kaynağı olmaya devam eden çığır açıcı bir büyük tarihsel devrimci eylem; Türkiye bir devrim toprağı; ve nihayet, devrimci sınıf toplumun devrimci geleceği ve devrimci parti acil yaşamsal ihtiyacı. Bunların tümü bu kopuşun köşe taşlarını oluşturuyordu.

Bu kopuşu başaran bir avuç komünist, gerisinde burjuva demokrasisine hayranlık ve teslimiyet olan ve Marksizm-Leninizm’e, Ekim Devrimi ve eserlerine, devrime, onun olmazsa olmazları olan devrimci sınıf ve devrimci partiye ve sosyalizme dönük ideolojik saldırılara karşı kararlı bir mücadele yürüttü. Marks, Engels ve Lenin’e, onların eseri olan klasik teorinin özüne daha sıkı sarılma, eleştiri silahını elden düşürmeksizin, onun en büyük eseri ve dünya proletaryası ve ezilen halkların en büyük kazanımı olan Ekim Devrimi’ne sahiplenme çağrısı yaptı. Bu yönde adımlar attı, açılımlar yaptı.

Siyasal yaşama illegal bir yayın organıyla, EKİM’le başladı. EKİM’in ilk işi, tasfiyecilik oportünizme sert ve şiddetli bir

savaş açmak oldu. İlk sayısının kapağında “Yeni Ekimler için ileri!” şiarı yazılıydı. Bu şiardan hareketle, devrime elveda demenin diğer adı olan mültecileşmeye karşı ilkeli bir mücadele yürüttü. Teorinin, politikasının ve örgüt anlayışının merkezine işçi sınıfını koydu. “Siyasal bir sınıf hareketi için ileri!” çağrısını yükselterek, hedefinin sınıfın devrimci partisini inşa etmek olduğunu açıkladı.

EKİM kuşkusuz öncelikle komünistlerin kendilerini tanımladıkları bir illegal bir yayın organıydı. Ama o sadece bir yayın organı olmadı, aynı zamanda parti öncesi örgütü inşa da son derece önemli bir işlevi yerine getirdi. Nihayetinde süreç partiyle taçlandı. EKİM ile parti özdeşleşti.

EKİM’in ve EKİM’ci komünistlerin en büyük iddialarından biri, EKİM’in “yeni bir çizgi, yeni bir gelenek ve yeni bir kültür” olduğu idi. Gerçekten de her alanda ve her bakımdan böyle oldu. Her zaman bu şiarının ruhuna uygun davrandı. Örneğin, daha ilk sayılarında EKİM’i “düşünen ve savaştan kadroların” örgütü olarak tanımladı, yayın organı olarak EKİM’i de sadece yazarların değil, tüm Ekimcilerin ve dahası ona yazmak isteyen tüm işçilerin ve devrimcilerin kürsüsü ilan etti. İsrarla onlardan EKİM’e yazmalarını istedi, bunu çok bir özel biçimde teşvik etti.

EKİM’ciler sınıf devrimcileriydiler. Temsil ettikleri sınıf gibi kapsayıcı, birleştirici ve bu anlamda da devrimciydiler. Tasfiyecilik oportünizme özgü küçük-burjuva inkarcılığının tam tersine, yine Marks, Engels ve Lenin’i referans alarak, geçmişin tüm devrimci birikimine, devrimci değerlerine ve tarihsel kişiliklerine sahip çıktılar. Düşünsel alandan politik

ve moral alana dek, günün kuşaklarına esin kaynağı olan her ürüne sayfalarında yer verdiler. EKİM’in partisinin Kuruluş Kongresi’nin bildirisinde, devrim ve sosyalizm davası uğrunda acı çekmiş, emek harcamış, yiğitlik örneği olmuş dünün ve bugünün tüm kuşaklarının temsilcileri, bu birikimin yeni bir temelde daha da ileriye taşıyıcıları olduklarını açıkladılar. Türkiye’nin devrimci birikiminin, parti ile birlikte sağlam bir güvenceye kavuştuğunu ilan ettiler.

Devrimci bir sınıf hareketinin gelişimini sağlamak, EKİM ve EKİM’cilerin en başından itibaren en önemli hedefi idi. Bunun için ise öncelikle siyasal bir hareket olmak gerekiyordu. EKİM çok da uzun sürmeyen bir zaman zarfında bunu başardı. Geleneksel devrimci hareket içinde kendisine apayrı bir yer açtı. Yalnızlıklarla boğuşarak, geleneksel hareketin suskunluk fesadını püskürterek, içerden ve dışardan yoluna çıkan tasfiyecilik dalgalara ve kırılmalara direnerek, teorik-ideolojik inşa görevinin gereklerini yerine getirerek, geleneksel hareket üzerindeki zaferinin ilanı anlamına gelen bir program inşa etti.

EKİM herhangi bir yayın, EKİM de Türkiye solunun 41. grubu değildi. EKİM, siyasal bir hareket olmayı sınıf zeminine oturan devrimci bir örgütün inşası olarak ele aldı. Küçük-burjuva devrimciliğinin “profesyonel devrimci çekirdekler”den oluşan örgüt anlayışını sınıf dışı devrimcilik olarak niteledi ve mahkum etti. Başından itibaren sınıfa yöneldi, devrimci sınıf çalışması görevlerine yoğunlaştı.

EKİM, en zor koşullarda sınıf çalışmasının en önemli silahı olarak işçilere ulaştırıldı. Hareket zaman zaman gerilimli

geçen yılların ardından nihayet partiye büyüdü. EKİM bu kez partinin yayın organı oldu.

EKİM, 28 yıl önce yayın hayatına başladı. Son sayısının başyazısının başlığında çok yerinde ifade ile, EKİM, “28 yılın soluğu”dur. Önce aylıktı, bir süre sonra 15 günlük periyodlarla çıktı. Partinin kuruluşu ile birlikte tekrar aylık periyoduna döndü. Zaman zaman periyodunda aksamalar yaşansa da, bugün 300. sayısına ulaşan EKİM, komünistlerin hala en güçlü ve etkili silahıdır.

EKİM önce, devrimde ısrar eden ve bir elin beş parmağını geçmeyen inatçı, inançlı, kararlı ve samimi komünistin kürsüsüyüdü. Şimdiyse işçi sınıfı hareketine yol gösteren bir yayındır, partinin elinde sınıfı devrimcileştirme çabasının en vazgeçilemez aracıdır.

EKİM, son elli yıllık devrim tarihimizin en önemli kazanımı olan TKİP’nin Merkez Yayın Organı’dır.

EKİM, TKİP demektir...

EKİM, partimizin özü ve özettir...

TKİP’yi sahiplenmek, EKİM’i sahiplenmektir!

EKİM devrimin güncelliğidir!

Günümüzün devrimciliği, EKİM’ci olmayı, TKİP bayrağı altında birleşmeyi gerektirir!

Bugün yeniden EKİM’ci olmak zamandır! Partili, yani TKİP’li olmak zamandır.

Bu inançla, tüm TKİP’lileri ve samimi devrimcileri EKİM’ci olmaya ve her alanda ve her bakımdan EKİM’e sahip çıkmaya çağırıyoruz.

(TKİP Merkez Yayın Organı Ekim’in Nisan 2016 tarihli 301. sayısında S. Metin imzasıyla yayınlandı...)

İki eğilim ve sosyalizm

A. Engin Yılmaz

Devleti adım adım ele geçiren, toplumsal-kültürel yaşamı kendi eğilimlerine uygun bir şekilde biçimlendirmek isteyen ve işi, şeriatın esinlenen uygulamaları dayatmaya vardırıran AKP-MHP iktidarı tam bir çıkmaz içindedir. Uzun yılları bulan keyfi ve sınır tanımayan dinci-faşist rejime ve gelinen aşamada sarf edilen tüm kirli çabalara rağmen, AKP-MHP iktidarı tüm cephelerde dökülüyor. Neredeyse tümüyle baskıya, yasaklara ve sürekli olarak tırmandırdığı devlet terörüne dayanarak ayakta kalmaya çalışıyor. 19 yıllık iktidarın ardından varılan yer budur ve bu tam bir bataklaktır. Bu bataklık içinde rejim bir çıkış bulamadığı gibi, çözüm üretme yeteneğini de yitirmiş bulunmaktadır. Mevcut iktidarın Türkiye'nin sorunlarına çözüm olamayacağı bir yana, ülkeyi daha koyu bir karanlığa sürükleyeceği hemen herkesin ortaklaşığı fikirdir.

Temelde Türkiye kapitalizminin çözümsüzlüğünün bir ifadesi olan bu tablo karşısında, ama özel olarak da "Erdoğan iktidarından kurtulmak için" tüm siyasal akımlar bir çözüm ve çıkış arayışındalar. Türkiye'de adeta seçim sathına girilmişçesine "tek adam rejimi"ne, "faşist şeflik rejimi koşullarına" karşı seçim politikaları, taktikleri, ittifakları ve "çıkış programları" tartışılıyor. Doğaldır ki bunu her akım kendi sınıfsal konum ve kimliği üzerinden yapıyor. Düzen partilerinin yanı sıra söylemlerindeki "devrim" iddialarına rağmen çeşitli kanatlarıyla liberal-reformist akımlar da mevcut çıkışsızlık karşısındaki arayışa bir çözüm olarak esasında seçimlere ve parlamentoya işaret ediyorlar. Düzenin muhalefet partileri için başka türlü düşünülemez olan bu olgu, liberal-reformist akımlar için de şartıcı değil. Zira onların ufku "demokratik Türkiye"yi ve parlamentarizmin sınırlarını aşmamaktadır.

"Saray rejiminden kurtulmak" ve "Türkiye'nin sorunlarını çözmek için" ileri sürülen öneri, politika ve programların başında "güçlendirilmiş parlamenter sistem" geliyor. Önerilen sistem, bir süredir Millet İttifakı'nın ve DEVA partisi gibi düzenin muhalif partilerinin kongrelerine taşınan ve Demirtaş tarafından da (farklı bir içeriğe sahip olduğu iddiasıyla) ileri sürülen bir sistem modelidir. Birçok parti tarafından "Demokrasinin, laikliğin,

özgürlüklerin olmadığı, hukuk devletinin ortadan kaldırıldığı, bütün kurumların içinin boşaltılarak tek kişiye bağlandığı, ekonominin dibe vurduğu, eşitsizliklerin derinleştiği" bir Türkiye tablosu karşısında alternatif olarak sunulan, "düzeltilmiş" ya da "güçlendirilmiş" parlamenter sistem, giderek öne çıkan temel bir başlık haline gelmiş durumda. Önerilen parlamenter sistemle birlikte, "Türkiye'nin demokratik, özgür, barışçı, refah düzeyi yüksek, mutlu ve, huzurlu bir toplum olabilmesi" sağlanacak.

Burjuva düzen partileri güçlendirilmiş parlamenter sistemi, Akşener'in ifadesiyle, "Sosyal hayattan ekonomiye, adaletten diplomasiye, doğadan demokrasiye, hemen her alanda ülkemizin karşılaştığı sorunların anahtarıdır. Türkiye'nin ... içine düşürüldüğü sıkıntılardan çıkış yoludur" diye tanımlıyor. Demirtaş "tek adam rejimine karşı alternatif bir model" olarak önerdiği aynı sistemi, "Kapsamlı bir sistem değişikliğiyle kurumsal demokrasiye geçilmesini öneriyoruz" diye açıklıyor. Kendisine yöneltilen, "Güçlendirilmiş parlamenter sistemi diğer parti liderleri de öneriyor, burada sizin ve HDP'nin önerisinin farkı ne? Sadece parlamenter öneri olarak algılanmasını diyorsun, ancak önerilerinizin çoğunluğu parlamenter sistemin ihya edilmesine odaklanıyor" sorusunu, "Bi-

zim sunduğumuz öneri sadece TBMM'de düzeyinde değişiklik içermiyor. Yargıdan medyaya, yerel yönetimlerden bürokrasiye, üniversitelerden sivil topluma, siyasal partilerden seçim sistemine kadar tüm alanlarda reform yapılması ve kapsamlı bir sistem değişikliğiyle kurumsal demokrasiye geçilmesini öneriyoruz. Bu öneriler parlamenter sistemin ihyası değil, tümünden demokratik bir sistem yapılanmasını içermektedir" biçiminde yanıtılıyor.

Vadedilen parlamenter seçeneğin ne demokratik ne de halkçı karakterde olduğu görüş ve inancından hareketle halkçı demokratizmin farklı kanatları "özgürlüğe hasret kalmış halk"ın çıkış arayışını "devrimci demokratik bir seçenek"le kucaklamak istiyor. Bu seçenek, burjuvazinin "Millet" ve "Cumhur" ittifakı biçimini almış kamplaşmasının karşısında "demokratik halk iktidarı" seçeneği oluyor. "Halkçı demokratik bir programla" "Halkçı demokratik bir yeniden kuruluş" hedefleniyor. Bu hedefe ise "HDP'nin merkezinde durduğu birleşik cephenin demokratik halk iktidarını öngören programıyla" varılacaktır. Bununun için de "devrimci demokratik halk iktidarı" seçeneğinin adresi olarak "HDP'nin program ve stratejisi" gösteriliyor. Bundandır ki HDP'nin 27 Eylül'de açıklayacağını duyurduğu deklarasyon da şimdiden birçok

çevre tarafından büyük bir ilgi ve heyecan yaratmış bulunuyor.

Oysa HDP'nin eski ve yeni eş başkanları döne döne, "HDP, Kürt sorunu dahil olmak üzere Türkiye'nin tüm sorunlarını çözmeye taliptir ve çözümün adresi doğal olarak TBMM'dir" demekte, bunu da şu günlerde özel vurgularla tekrarlamaktadırlar. Demek ki HDP, "HDP'nin merkezinde durduğu demokratik halk iktidarını öngören programla" değil, seçim programıyla hareket etmekte, "Türkiye'nin tüm sorunlarının çözüm" adresi olarak da iktidarı değil, ama TBMM'yi göstermektedir. Dolayısıyla Türkiye'nin kapitalist düzeni içinde emekçiler ve Kürt halkı için "en ileri demokratik-ilerici bir platform-programın temsilcisi olarak" HDP, devrimci konum ve kimlik korunduğu sürece işçi sınıfına sermaye düzeni ve iktidarı karşısında devrimci bir iktidar alternatifi olarak sunulamaz. Oysa kimi istisnalar hariç, çeşitli kanatlarıyla sol hareketin büyük çoğunluğunun, HDP'nin merkezinde durduğu platformu çözüm adresi olarak sunduğu biliniyor.

TÜRKİYE'DE TEMEL AYRIM ÇİZGİSİ DÜZEN VE DEVRİMDİR

Burjuva düzen partilerinin programının, özü ve esası bakımından iktidar partisinin programıyla bir farkı yoktur.

Zira burjuva siyaset sahnesi çok çeşitli olsa da programları bir ve tektir. Bu, sermaye iktidarını ve onun sömürü, baskı ve eşitsizliğe dayalı kapitalist düzenini koruma ve sürdürme programıdır. Köklü ve yapısal sorunlarla yüz yüze olan sermaye düzeninin bekçileri olarak onların itirazı, dinci-faşist AKP-MHP iktidarının yönetme tarzıdır. Yaptıkları şey ise, hırsızlık, yolsuzluk ve ahlaksızlıkla anılır hale gelmiş, meşruiyetini ve kitle desteğini önemli ölçüde yitirmiş “Cumhur İttifakı”nın zayıflıklarını ve açmazlarını kullanmak, keyfilğine belli ölçüler getirmekten ibarettir. Onlara göre Türkiye’nin biriken sorunları, işçi sınıfının, ezilen ve sömürülen öteki katmanların, sömürgeci kölelik altında tutulan ve kısımlardan geçen Kürt halkının, ötekileştirilen kesimlerin yaşadığı yıkım ve zulüm, “memleketi kötü yöneten” tek adam rejiminin bir sonucudur. Dolayısıyla CHP ve öteki düzen partilerinin misyonu, yığınları aldatmayı ve oyalamayı, onların dikkatlerini kapitalist düzenin kendisine değil, Erdoğan iktidarına çekmeyi ve böylece düzeni aklatmaktır.

Düzenin yapısal zayıflıklarının bilinciyle hareket eden tekeli büyük burjuvazi, bugünkü çok boyutlu kriz koşullarında başka adımlar atmanın yanı sıra emekçilere sahte alternatifler hazırlıyor. Bugün daha çok “Millet İttifakı”nda temsil edilen budur. AKP-MHP iktidarının çok yönlü baskısı, sömürüsü ve terörü altında bunalan kitlelerin, düzen dışına akma potansiyeli taşıyan öfkesini ve mücadeleye arayışını aldatma ve oyalama yoluyla dizginleyerek düzen içinde tutmak, sermaye sınıfının önceliğidir. Bu anlamda sosyal demokrasi her zaman etkili bir araç olmuştur. Dolayısıyla emekçi kitlelerin sosyal demokrasi ve “Millet ittifakı” hakkında en küçük bir hayale kapılması zemin hazırlanamaz. Emekçiler içinde bu akımın iç yüzünü göstermek ve bunu, liberal hayaller yaratan-yayan akımlara karşı mücadeleyle birleştirmek, bağımsız bir devrimci işçi hareketi geliştirmek bakımından da özel önem taşımaktadır.

Mücadele edilmesi gereken bir başka eğilim de reformist akımlar ve onların yaydığı parlamentarist hayallerdir. Bugünün Türkiye’inde “Türkiye’nin demokratikleşmesi” hedefini kendi içinde amaç haline getirmiş akımların Türkiye’nin kapitalist düzeniyle esasa ilişkin bir sorunu yoktur. Onlar kapitalist Türkiye düzenini aşmayı değil, fakat bugünkü biçimini reforme etmeyi, demokratik olmayan devleti demokratikleşmeyi savunuyorlar. Dolayısıyla “Demokratik Türkiye”, “Demokratik Cumhuriyet” proje ve programları da devrimin potansiyellerini düzen içinde eriten, işçi sınıfı ve emekçi kitlelerde dayanaksız hayaller yaratan

gerici ütopyalardır. Bir zamanlar Türkiye solunun önemli bir bölümünde büyük heyecanlar yaratan SYRIZA (Yunanistan), Podemos (İspanya) türünden partiler şahsında yaşanan acı gerçekler bu bakımdan fazlasıyla açıklayıcıdır.

Temel sorun, “AKP faşizmine karşı” “Demokratik Türkiye” ya da “Demokratik Cumhuriyet”te üretim araçlarının özel mülkiyeti ve iktidarın sınıf karakterinin ne olacağıdır. Kapitalist üretim ilişkilerine dokunulmadığı, burjuvazinin siyasal sınıf iktidarı yıkılmadığı sürece Türkiye’nin hiçbir temel sorunu (hele de TBMM içinde) çözülemeyeceği gibi, “özgür ve demokratik bir Türkiye” de mümkün olamaz. “Demokrasinin, laikliğin, özgürlüklerin olmadığı, hukuk devletinin ortadan kaldırıldığı, bütün kurumların içinin boşaltılarak, tek kişiye bağlandığı, ekonominin dibe vurduğu...” koşullar, düzen içi çözümlerin imkanı değil, devrimci bir sınıf ve kitle hareketini geliştirmenin, bunu da iktidar mücadelesine bağlamının-düzeni aşmanın imkanı haline getirilmelidir. İşçi sınıfı ve emekçi kitlelerin tüm demokratik özlem ve talepleri de bu doğrultuda değerlendirilmelidir. Zira söz konusu koşullar, bu hedefe yürümek bakımından devrimci partiler için büyük olanaklar sunmaktadır.

AKP iktidarı altında hüküm süren “bu karanlık tabloyu değiştirmek”, “AKP faşizmini püskürterek demokrasi ve özgürlüğü kazanmak” uğruna bugünden kararlı bir mücadele sürdürmek, temel bir görevdir. Keyfi ve sınır tanımaz faşist bir rejim altında iktisadi-sosyal haklar, siyasal hak ve özgürlükler, işçi sınıfı ve emekçiler için yaşamsal önemdedir. Ama bu temel gerçekten hareketle devrimcilik iddiası korunduğu sürece emekçilere “Demokratik Türkiye/Demokratik Cumhuriyet” çizgisi, çıkış-kurtuluş programı olarak sunulamaz. Zira, “Biz kapitalizm koşullarında en iyi devlet biçimi olarak demokratik cumhuriyet’ten yanayız ama unutmaya da hakkımız yoktur ki, hatta en

demokratik burjuva cumhuriyetinde bile halkın nasibi ücretli kölelikten başka bir şey değildir.” (Lenin) Sermaye iktidarını hedeflemeyen ve kapitalizmi aşmayan, kendi içinde amaç haline getirilmiş demokrasi mücadelesi ve demokratik Türkiye hedefi, işçi sınıfına kurtuluş programı olarak sunulamayacağı gibi, böyle bir demokrasi işçi sınıfının da demokrasisi olamaz. Çünkü devrimci bir siyasal akım için “Ayrı ayrı sınıflar var olduğu sürece sınıfsal demokrasiden söz edileceği açıktır.” “Hangi sınıf için demokrasi” sorusu, devrimle düzen arasında temel bir ayrım çizgisidir.

Burjuva sınıf iktidarı yıkılıp işçi sınıfı demokrasisi kurulmadığı sürece, “Erdoğan diktatörlüğüne” ve “AKP faşizmine” karşı “kazanılacak” demokrasi, sermaye diktatörlüğünün aldığı bir biçimden başka bir şey olmayacaktır. Dolayısıyla “... bütün demokratik reformların tam ve her yönüyle gerçekleştirilmesinin gerekli temeli olarak kapitalizmin devrilmesini ve burjuvazinin mülküne el konulmasını istiyoruz.” (Lenin)

DEVİRİM VE SOSYALİZM SEÇENEĞİNİ GÜÇLENDİRME SORUMLULUĞU

Devrimci-komünist olma iddiasındaki partiler, Türkiye kapitalizminin ürettiği bütün iktisadi, sosyal ve siyasal sorunları, demokratik hak ve özgürlüklerden yoksunluğu, bunların devrimci siyasal mücadeleye açısından sunduğu her imkanı işçi sınıfı ve emekçi kitlelerin bilincini sosyalizm yönünde geliştirmek için kullanırlar. İşçi ve emekçi kitleler arasında devrim ve sosyalizm seçeneğini büyütme temel amacıyla davranırlar. Demokratik hak ve özgürlükler uğruna mücadeleyi de bu temel amaca bağlı olarak ele alırlar. Temel haklar uğruna mücadeleyi de sosyalist devrimi örgütlemek stratejisinin bir parçası olarak görürler. Türkiye kapitalizminin, tüm kötülüklerin olduğu gibi

bugünkü “tek adam diktatörlüğü”nün ve “AKP faşizmi”nin de kaynağı olduğunu, halkların üzerine adeta bir kabus gibi çökmüş bulunan bugünkü faşist rejimin Türkiye’nin kapitalist düzeni tarafından yaratıldığını bilirler. Bunun için de dinci faşist rejime karşı verilen demokrasi mücadelesini düzene karşı mücadeleye bağlarlar.

Demokratik hak ve özgürlüklerin elde edilmesi, ancak devrimci iktidar mücadelesini güçlendirmek ölçüsünde olanaklıdır. Zira, demokratik hak ve özgürlükler burjuvazinin güçlenen devrim ve sosyalizm mücadelesi karşısında vermek zorunda kaldığı tavizler olarak gündeme gelir. Reformlar-demokrasi mücadelesi iktidar mücadelesinden koparılıp kendi içinde amaçlaştırıldığı durumda ise devrimi tasfiye etmenin ve sömürü düzenini istikrara kavuşturmanın imkanına dönüşür. Dolayısıyla demokratik-siyasal özgürlükler için mücadele, özgürlüklerden ve demokrasiden yoksunluğun burjuva sınıf iktidarından kaynaklandığı, bunun için de gerçek özgürlüğün ve demokrasisinin ancak bu sınıfın egemenliğinin yıkılması ile olanaklı olacağı işçi sınıfı ve emekçilere gösterilebilmeli, bilinçleri bu yönde geliştirilmelidir.

Günümüz Türkiye’inde işçi sınıfı ve emekçi kitleler için olduğu kadar, Kürt halkının eşitliği ve özgürlüğü açısından da “Sınıfa karşı sınıf, düzene karşı devrim, kapitalizme karşı sosyalizm” programı, biricik çıkış ve kurtuluş programıdır. Kapitalist sömürü düzeninin ortaya çıkardığı bütün iktisadi, sosyal ve siyasal sorunları ve bu sorunların işçi ve emekçi kitlelerin günlük yaşamını ilgilendiren en yakıcı etkileri üzerinden sürdürülecek mücadele, bu programatik hedefe bağlanmak zorundadır. Türkiye’nin girmekte olduğu yeni dönemde, gerçek ayrım çizgisi devrim ve düzen arasında konulmalıdır.

Devrim eksenli mücadeleyi geliştirmenin biricik yolu ise merkezinde işçi sınıfının bulunduğu militan bir kitle mücadelesini örgütleyip geliştirmektir. İşçi sınıfı demokrasi mücadelesinin gerçek ve kararlı savunucusu olduğu gibi, “bugünün Türkiye’inde mevcut gerici dengeleri altüst edebilecek biricik toplumsal güç”tür. “Gericilik atmosferini dağıtmak, kent ve kır yoksullarının hoşnutsuzluğunu düzen karşıtı bir mecraya taşımak, böylece devrimci süreci ilerletmek, devrim davasını büyütme ancak bu sınıfa dayanmakla olanaklıdır. Kürt sorununu bugünkü kısır döngüden kurtarmak, ulusal özgürlük ve eşitlik mücadelesini devrimi büyütmenin bir olanağına çevirmek de ancak işçi sınıfı hareketinin devrimcileşmesiyle, toplumda etkin bir güç olarak öne çıkmasıyla olanaklıdır.” (TKİP IV. Kongre Bildirisi, Ekim 2012)

Sosyal medya saldırısı Meclis'te

Ekonomik krizin üstüne pandeminin faturası da emekçilerin sırtına yüklendi ve milyonlarca insan ağır yaşam koşullarına mahkûm edildi. Salgın önemli bir tehdit olmayı sürdürürken, gerekli önlemler alınmadan yüz yüze eğitim başladı. İşçi ve emekçilerin çocukları ciddi bir salgın riskiyle karşı karşıyalar. Üniversitelerin açılması ile binlerce öğrenci başta barınma olmak üzere beslenme, ulaşım gibi temel ihtiyaçlara erişmekte zorlanıyor. Doğasını ve yaşam alanlarını korumaya çalışanlar polis saldırısı ile karşı karşıya kalıyorlar.

1 Ekim'de açılması planlanan Meclis'in gündemleri arasında ise bunların hiçbirini yer almıyor. Sermaye iktidarı Meclis açılışına yeni saldırı planları ile hazırlanıyor. Meclis'in gündemlerinde seçim yasası, vergi paketi, diyanet akademisinin kuruluşu, yeni anayasa tartışmalarının yanı sıra sosyal medya düzenlemesi yer alıyor.

Ana akım medyayı kendisi için tamamen dikensiz gül bahçesine çeviren AKP-MHP iktidarı, internet ve sosyal

medya üzerinde henüz tam denetim sağlayabilmiş değil. Bu nedenle, toplum değişik kesimlerindeki huzursuzluğun en çok yansıdığı alanlardan biri olan sosyal medya, sermaye iktidarının saldırı hedeflerinden birini oluşturuyor. "Yalan Haber ve Dezenformasyonla Mücadele" başlıklı yasa teklifi ile sermaye iktidarı, baskı ve yasak politikalarını güçlendirmek istiyor. Hem sosyal medya kuruluşları hem de kullanıcılara yönelik yaptırımlar içeren yasa teklifi içerisinde, "Sosyal Medya Başkanlığı"nın oluşturulması planı da var. Yasa kapsamında "dezenformasyon" nitelikli paylaşımları "organize, örgütlü ve bilinçli" şekilde yayan sosyal medya kullanıcılarına hapis cezası; sosyal medya kuruluşlarına da söz konusu içeriği 24 saat içinde kaldırmaları, kaldırmamaları halinde ise ağır para cezaları öngörülüyor.

ALTERNATİF MEDYAYI SUSTURMANIN ARAÇLARI

AKP-MHP iktidarı, kendisine muhalif

kitlelerin farklı fikir ve görüşleri okuyabildikleri, kendilerini ifade edebildikleri, tepki ve taleplerini yansıttıkları alanlarda tam denetim sağlayabilmek için farklı araçlar kullanıyor. RTÜK eliyle ana akım medyayı tamamıyla tek sese dönüştürdü. Basın İlan Kurumu (BİK) üzerinden gazetelere yönelik müdahalelerini artırırken, aktroll ordusunu kullanarak da internet üzerinden nefret söylemini yayıp, kendisine muhalif sesleri hedef gösteriyor.

2019 yılında yetkileri genişletilen RTÜK, yurtdışı haber sitelerini içeren çevrimiçi yayınları teftiş etme yetkisine de sahip oldu ve internette yayın yapan medya kuruluşlarını denetlemeye başladı.

Muhalif kanallara uyguladığı yayın yasakları ve para cezaları ile her farklı sesi susturmaya uğraşiyor.

Türkiye'deki bağımsız gazeteler BİK reklamlarından elde ettikleri gelirlerle ayakta kalıyorlar. BİK, reklamların çeşitli gazetelere nasıl dağıtıldığı veya medyaya verilen cezalar hakkında kamuya açık rapor sunmuyor.

Yine 2019 yılından bu yana BİK, muhalif gazetelerin ilanlarını keserek susturmaya çalışıyor.

Sermaye iktidarının internetteki aparatı olan aktroll ordusu, çok sayıda gazeteciye, sanatçıya, haber sitelerini hedef göstererek, kirli bilgi yayarak gerçeği manipüle etme görevini yerine getiriyor.

Özel olarak beslenen bu ordu internet kullanıcılarını sistematik bir şekilde çeşitli yöntemlerle sindirmeye çalışıyor, hedef gösteriyor. Bu ordunun varlığı çeşitli raporlara da yansıyor. Örneğin Stanford İnternet Gözlemevi, Twitter'ın manipülasyonu engelleme politikalarını ihlal ettikleri gerekçesiyle AKP ile bağlantılı 7 bin 340 adet hesabı kapattığını duyurmuştu.

Oxford Üniversitesi İnternet Enstitüsü tarafından hazırlanan bir raporda ise dezenformasyon faaliyeti tespit edilen ülkeler arasında bulunan Türkiye'de, 500 kişilik bir sanal birliğin "muhalifete saldırmak, sosyal medyayı baskı altına almak ve hükümeti desteklemek" için kullanıldığı bilgisi yer alıyor.

ABD merkezli insan hakları kuruluşu Freedom House'un "2021 İnternette Özgürlük" raporuna göre, 100 puan üzerinden yapılan değerlendirmede Türkiye, "Erişim engeli" başlığında 15 puan, "İçerik sınırlaması" başlığında 10 puan, "Kullanıcı hakları ihlallerinde" 9 puan aldı. Toplam 34 puan verilen Türkiye, "özgür olmayan ülkeler" arasında yer alıyor.

Sosyal medya yasa teklifi ile hedeflenen bir yanı sıra ifade özgürlüğü, diğer yanı sıra haber alma ve haber verme hakkıdır.

Hak ve özgürlük mücadelesi verenlere yönelik baskı ve zorbalık kapsamına giren bu saldırı ancak sokakta verilecek özgürlük mücadelesi ile püskürtülebilir.

Basın özgürlüğünü çiğneyenlerin "basın özgürlüğü" safsataları

AKP iktidarının şefi Tayyip Erdoğan yandaş medyaya "yılın en"leri ödülleri dağıtırken basın özgürlüğü konusunda gerçekleri tersyüz eden bir konuşma yaptı. Bir kasabın "ben veganım" şeklinde konuşması daha gerçekçi olurdu. Çünkü basın özgürlüğünü hoyratça ortadan kaldıran iktidarın şefi, tek adamı Tayyip Erdoğan'dır. Freedom House'un Dünya Özgürlük Raporu'nda Türkiye'nin yıllardır son sıralarda yer almasının birinci dereceden sorumlusu olan bir rejimin başı, "basın özgürlüğü" üzerine 'serbest atış' konuşma yapmakta mahsur görmüyor.

BASIN ÖZGÜRLÜĞÜNDE TÜRKİYE 195 ÜLKE İÇİNDE 146. SIRADA

Helikopterden atılan iki köylünün fotoğrafını çeken ve Kemal Kurkut'un katledildiği fotoğrafı çeken gazetecileri yargılayan Türk devleti, basın özgürlüğü alanında dünya sıralamasında gerideki ülkelerden biridir. Freedom House'un Dünya Basın Özgürlüğü 2021 raporunda yer alan 195 ülke içinde Türkiye 146. sı-

rada.

Freedom House'a göre son 10 yıl içinde toplam 31 puan kaybeden Türkiye, Afrika ülkesi Mali'den sonra dünyada özgürlüklerin en çok gerilediği ülkedir. Bu hızlı geri savrulmuş, her alanda olduğu gibi basın özgürlüğü alanında da gelişen aşamanın ne kadar vahim olduğunu gösteriyor.

Türkiye Gazeteciler Sendikası'nın raporları da durumun vahametini gösteriyor. Raporlarda sürekli saldırıya uğrayan, gözaltına alınan, yargılanan, tutuklanan gazetecilerin listeleri yer alıyor. Gazeteciler haberleri nedeniyle çeteleşen rejimin tetikçileri tarafından saldırıya uğruyor, gözaltına alınıyor, yargılanıyor, tutuklanıyor. Basın özgürlüğüne bu denli hoyratça saldıran iktidarın şefinin basın özgürlüğünden söz etmesi abesle iştiğalden başka bir şey değildir.

AKP'NİN BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ VE YILIN EN YANDAŞLARI!

Tayyip Erdoğan Anadolu Yayıncılar Derneği'nin ödül töreninde yaptığı ko-

nuşmada "Siyasi hayatımız boyunca hep yakın mesai içinde olduğumuz basınımızla" ifadelerini kullanarak hem derneğin hem ödülleri verildiği "gazeteci" kılıklı tetikçilerin yandaşlığını vurguluyor. "Anadolu basını, demokrasinin beslenmesi ve sağlıklı işlenmesi bakımından hayati öneme sahiptir" lafları eden AKP şefi, basın özgürlüğünün çerçevesini şöyle çiziyor:

"Doğru ve hakikatli bir kanaatin beslediği demokrasi kültürü, milli iradenin üstünlüğünü güçlü bir şekilde korunmasının da temel şartıdır. Genel olarak basın, özellikle de Anadolu basını, işte bu yönüyle de mutlaka desteklenmesi ve teşvik edilmesi gereken bir vazife görüyor."

AKP "milli iradeyi", devleti kendinde cisimleştiriyor. Tayyip Erdoğan, "basın özgürlüğü" lafını ederken, saray rejimi için tetikçilik yapan "besleme gazeteci" tipinin verilen emirleri uygulamasını kast ediyor olmalı. Zira AKP şefi, mafyatik saray rejimine biat etmeyen gazetecileri "gazeteci sıfatlı haysiyet cellatları"

ilan ederek, linç için organize edilen gürürlara hedef gösteren kişidir aynı zamanda.

Yılın "en"leri ödülleri alanların listesi, ancak saray dalkavuklarının ödüllendirildiğini gösteriyor. Zaten verilen gazetecilik ödülü değil, dalkavukluk yarışında dereceye girenlerin ödüllendirilmesidir.

"- Yılın Ankara temsilcisi - Zafer Şahin- KANAL D- Yılın köşe yazarı- Abdulkadir Selvi- Hürriyet gazetesi- Yılın en iyi kitabı - Hilal Kaplan - Ailenin Adı Yok- Yılın muhabiri- Lamia Ayhan- A Haber - Yılın gazetesi- Türkgün - Mehmet Müftüoğlu - Yılın tv yöneticisi- DR. Zahid Akman - KANAL 7"

Perinçekçi dalkavukların desteklediği AKP-MHP rejiminin "en"leri işte bu türden saray şaklabanlarından oluşuyor. Saraya biat etmeyen gazetecileri hapse tıkayan rejim, saray dalkavukluğunu ise ödüllendiriyor. "Yılın en dalkavukları"na ödül veren kişi, onuruyla gazetecilik yapmakta direnenlere karşı ise derin bir kin besliyor. Bu riyakar zorbalık, sermayenin dinci-faşist temsilcilerinin karakteristik özelliklerinden biridir.

H. ORTAKÇI

“Hapishanelerdeki sorunlar her kesimi ilgilendiriyor”

İHD Genel Merkez Yöneticisi Nuray Çevirmen, hasta tutsaklar ve hapishanelerdeki koşullarla ilgili sorularımızı yanıtladı...

- İHD verilerine göre, 2020 yılında 27, 2021 yılının ilk üç ayında ise 13 hasta tutsak yaşamını yitirdi. Hapishanelerde halen 604'ü ağır bin 605 hasta tutsak gerekli tedavi imkânlarından mahrum bırakılıyor. Geline süreçte, güncel veriler üzerinden hasta tutsaklar ile ilgili bilgi verebilir misiniz?

İHD olarak bizim en büyük çalışma alanlarımızdan birisi hapishanelerde yaşanan hak ihlalleri, sağlık sorunları, hasta mahpuslarla ilgili durumların dile getirilmesi ve bu bağlamda yaşam hakkının savunulmasıdır. Dernek olarak bu alanda çalışmalar yürütmekteyiz. Her yıl hasta mahpus listesini güncelliyoruz. Ancak Türkiye hapishanelerinde mahpus sayısı sürekli artıyor ve buna paralel olarak iktidar da sürekli yeni hapishane inşa ediyor. Sonuçta bu ülkede muhalefet etmekten kaynaklı pek çok insan hapishaneye girip çıkıyor. Tabii bu kadar sirkülasyonun yaşandığı yerlerde sorunların yoğunlaşması kaçınılmaz oluyor.

Özellikle hasta mahpuslar konusu bizim için çok can yakan bir mesele. 2020 yılında yapılan güncelleme ile hapishanelerde 604'ü ağır olmak üzere 1.605 hasta mahpus olduğunu tespit ettik. Ama bu rakam sadece bizim ulaşabildiğimiz bilgilere göre tespit edilmiştir.

Basına yansıyan bilgiler, aileler ve avukatlar tarafından yapılan başvurular ve kurumumuza mektup yoluyla başvuru yapan mahpuslar tarafından ulaştırılan bilgiler doğrultusunda oluşturulmaktadır. Ancak Türkiye hapishanelerinde hak temelli faaliyet yürüten kurumları ve bizim kurumu da bilmeyen, bu nedenle kurumumuza ulaşamayan çok sayıda mahpus var. Mahpuslar çok zor koşullarda yaşıyorlar. Hapishane koşulları insan yaşamının sağlıklı olarak devam edebilmesine ne yazık ki uygun değil.

Özellikle son yıllarda yapılan hapishaneler, fiziki koşulları nedeniyle mahpusların özgürlüğünden mahrum bırakılma mekanı değil, pek çok yeniden cezalandırmanın, türlü hak ihlallerine maruz bırakılmanın mekanlarına dönüşmüş durumdadır. Örneğin son yıllarda yapılan Yüksek Güvenlikli Hapishanelerin duru-

mu içler acısıdır, zira koşulların kendi havalandırma alanları yok. Mahpuslar başka bir alanda bulunan havalandırmaya bir saatliğine çıkarılıp odalara geri getiriliyorlar. Bu hem insan psikolojisine hem insanın fiziksel ihtiyaçlarına ve insan haklarına aykırı bir uygulamadır. Bu nedenle hasta mahpusların durumları ağırlaşıyor.

Hasta mahpusların birçoğu sadece bir hastalığa değil, çok sayıda hastalığa sahipler. Çünkü spor yapabilme, fiziksel aktivitelere katılabilme imkanları yok. Keza gıda yetersiz ve mahpuslar kantinden edinebilecekleri gıdalara yeterince ulaşamıyorlar. Revire dahi çıkmak zorken hastaneye gitmek bile neredeyse imkansız olabiliyor. Hastaneye sevklerde de gidiş esnasında ve hastanelerde de sorunlar yaşanıyor. Yaklaşık 3-4 yıldır mahpuslar tekli ring araçları dediğimiz, içinde bir kişinin sığabileceği metalden bir kabinin bulunduğu araçla, üstelik kelepçeli bir şekilde götürülüyorlar. Teneke bir kutunun içinde, kışın soğukta, yazın sıcak havada işkenceli bir sevk yaşanıyor. Zaten sağlık sorunu yaşayan mahpuslar bu tek kişilik araçlarda daha çok sorun yaşamaktalar. Oysa ağır hasta mahpusların hastaneye ambulans tipi sevk araçları ile götürülmeleri gerekir, fakat bu uygulanmıyor. Sevkler esnasında mahpuslar koluğun bir takım ayrımcı söylemlerine ve kimi zaman da tehditlerine maruz kaldıklarını ifade ediyorlar. Hak ihlallerinden biri de kelepçeli muayene dayatması. Mahpuslar hastanelere gittiklerinde kelepçeleri çıkarılmıyor. Hasta mahpuslar ailelerinden çok uzakta olan hapishanelerde tutuluyorlar. Bu uygulama da birçok hak kaybına neden olmaktadır.

- Hasta tutsakların tedavisi ve tahliye edilmesi iktidarlar tarafından yıl-

lardır görmezden gelindi. Ve buna karşı sürekli dayanışma amaçlı eylemler, etkinlikler gerçekleştirildi. Söz konusu sorunun çözümü konusunda önerileriniz nelerdir, devrimci-ilerci kamuoyuna ne söylemek istersiniz?

Aslında hapishaneler sorunu toplumun hemen hemen tüm kesimini etkileyen bir sorundur. Çünkü hapishanelerde yaklaşık 280 bine yakın mahpus bulunuyor. Bunların içinde politik mahpuslar var, adli mahpuslar var. Dolayısıyla toplumun sadece ilerici, devrimci, demokrat kesimini değil, her kesimi ilgilendiren bir sorun bu. Çünkü hapishanelerde yaşanan sorunlar yaşam hakkı ve diğer temel haklar kapsamında sorunlardır.

Hasta mahpusların tahliye edilmeleri gerekirken, 2020 yılında çıkarılan infaz düzenlemesi ile 65 yaş üzeri ve hasta mahpusların tahliye edilmesi beklenirken bu gerçekleşmedi. Ve siyasi mahpuslar TMK kapsamında oldukları gerekçesiyle hapishanelerde tutulmaya devam edildiler. 2020 yılı içerisinde 75 yaş üzeri 4 hasta mahpus hapishanelerde yaşamını yitirdi. TMK gerekçesi ile anayasada güvence altına alınmış olan eşitlik ilkesi çiğnendi. Bu uygulama ile hasta mahpusların yaşam hakları ihlal edilmiş oldu.

Bir başka hak ihlali kaynağı da Adli Tıp Kurumu tarafından verilen “Cezaevinde kalabilir” raporlarıdır. Şöyle ki; bir ağır hasta mahpus tam teşekküllü bir hastaneye gidiyor. Bu hastaneler üniversite hastaneleri ya da devlet hastaneleri olabiliyor ve bu hastanelerden alınan “Hapishanede kalamaz” raporu Adli Tıp Kurumuna gidiyor. Ancak ATK eşitlik ilkesine dayanarak karar vermiyor. 2020 yılı sonuna doğru bir CHP milletvekili soru önergesi vermişti. Hastaneler tarafından “hapishanede kalamaz raporu alıp da

ATK tarafından aksi yönünde karar verilen mahpuslar” ile ilgili sayısal verileri sormuştu. Adalet Bakanlığı tarafından yapılan açıklamada, 2013 yılından 2020 sonuna kadar 1.330 hasta mahpus hakkında ATK tarafından “Hapishanede kalabilir” raporu düzenlenmiş olduğu bilgisi paylaşıldı. Tam teşekküllü hastaneler tarafından “Hapishanede kalamaz” raporu verilir de ATK tarafından “Hapishanede kalabilir” şeklinde rapor verilmesi açıklanabilir bir durum değil.

Ağır hasta mahpuslardan yaşamlarını yitiren olduğunda toplumun bir kesiminde kısmen bir duyarlılık gelişse de bu süreklilik taşıyor. Bu yaşam hakkı ihlallerinin toplumun geniş bir kesimini ilgilendirmesi gerekiyor. Hapishaneler içerisindeki hak ihlalleri vb. durumların sorgulanması ve bununla bağlantılı olarak bu sorunların düzeltilmesinin talep edilmesi gerekiyor. Biz insan hakları savunucuları olarak bu sorunun toplumun tüm kesimi tarafından sahiplenilmesini isteriz. Gerekli duyarlılığı herkesten bekliyoruz.

İnsan Hakları Derneği, hasta mahpuslarla ilgili olarak Ankara Şubesinde haftalık açıklama yapıyor. 15 günde bir İzmir Şubemiz yine hasta mahpuslarla ilgili açıklama yapıyor. İstanbul Şubemiz de hasta mahpuslara dair haftalık açıklama yapmaktadır. Bunların dışında tüm şubelerimizle birlikte hapishaneleri izliyoruz ve hak ihlallerinin giderilmesi için çalışmalar yürütmekteyiz. Hak ihlalleri için üçer aylık periyodik raporlar açıklıyoruz. Merkezi düzeyde de yıllık raporlar hazırlıyoruz. Olabildiğince geniş bir çalışma yürütmeye çalışıyoruz.

Ayrıca bize gelen hak ihlallerinin giderilmesi için ilgili kurumlara yazılar yazıyoruz. TİHEK, CTE, Meclis İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu'na ve Ceza İnfaz Kurumlarının bulunduğu illerdeki Savcılıklara da yazıyoruz. Sağlık hakkı ihlali çerçevesinde sorun hastanelerde yaşanıyorsa Sağlık Bakanlığı'na da yazıyoruz. Ağır hasta mahpusların infazlarının ertelenmesi için de yazıyoruz. Sorunların çözümü talepli olarak CTE Genel Müdürlüğü'nden randevu talep ederek görüşmeler gerçekleştiriyor ve sorunları aktarıyoruz. Bu tarz rutin çalışmalarımız sürmektedir.

Emperyalist haydutların saldırganlıkta yeni adımı: AUKUS paktı

D. Meriç

Uluslararası kapitalist tekellerle sermaye gruplarının çıkar çatışmaları, emperyalist ülkeler arasındaki rekabeti giderek derinleştiriyor. Güncel ekonomik veriler üzerinden bakıldığında kapitalist sistemin önemli bir egemen gücüne dönüşen Çin, ulaştığı sermaye birikimi, teknik alanda gerçekleştirdiği sıçrama, askeri alanda yakaladığı gelişme ve devam eden hızlı büyüme temposu ile emperyalist dünya sisteminin kurulu dengelerini sarsıyor. Emperyalist sistemin jandarması ABD güç kaybederken Çin ve Rusya önderliğinde kurulan BRICS, ŞİÖ gibi paktların yarattığı basınç emperyalist güç dengelerinde alt üst oluşlar yaratıyor.

Bu gelişmelere bağlı olarak egemenliği sarsılan ABD emperyalizmi, "baş düşman" ilan ettiği Çin'e karşı yeni önlemler almaya, ittifaklarını genişletmeye, her yola başvurarak yükselişini durdurmaya çalışıyor. On yıllardır yeryüzünün bütün kıtalarında işgalci güç bulunduran ABD, son süreçte dikkatini esas olarak Asya-Pasifik bölgesine yoğunlaştırdı.

ABD'nin Asya-Pasifik bölgesine yönelik yayılmacı/saldırgan tutumunun 70 yıllık bir geçmişi var. Yanına Avustralya ve Yeni Zelanda'yı alan ABD, 1951 yılında Çin'e karşı ANZUS Paktı'nı kurdu. 1954'te Güneydoğu Asya ülkeleriyle bölgenin NATO'su olması planlanan Güneydoğu Asya Anlaşması Teşkilatı (SEATO) oluşturuldu. Yine 2011 yılında Obama'nın öncülüğünde ABD, Hindistan, Avustralya ve Japonya'nın katılımıyla Dörtlü (QUAD) adıyla anılan saldırı paktı kuruldu.

***

ABD emperyalizmi, Obama yönetimi döneminde "Asya'ya dönüş" adı altında daha saldırgan yeni bir strateji oluşturdu. Bu kapsamda ABD, devasa askeri güçlerini yeniden yapılandırıyor, ittifaklarını pekiştiriyor ve Hint-Pasifik bölgesinde Çin'in etrafını sarmak ve savaşa hazırlanmak için askeri üs ve stratejik ortaklık anlaşmaları yapıyor. Son olarak ise Biden yönetiminin çabalarıyla ABD, İngiltere ve Avustralya Asya-Pasifik bölgesinde emperyalist çatışmaları şiddetlendiren yeni bir anlaşmaya imza attılar. Üç ülkenin isimlerinin İngilizce kısaltması ile ortaya çıkan AUKUS "güvenlik iş birliği" paktı 16 Eylül tarihinde ilan edildi.

Anlaşmayı imzalayan ABD Başkanı Joe Biden, Birleşik Krallık Başbakanı

Boris Johnson ve Avustralya Başbakanı Scott Morrison AUKUS pakıyla ilgili ortak açıklama yaptılar. Hint-Pasifik bölgesi, "Çözülmemiş toprak anlaşmazlıkları, terör tehditleri ve organize suçlar nedeniyle, potansiyel patlama noktaları bulunan bir bölge" ilan edildi.

"Şüphesiz yeni bir döneme girdik. Hint-Pasifik'in geleceği, tüm geleceğimizi etkileyecek" diyen Avustralya Başbakanı Morrison, en az sekiz nükleer enerjili denizaltı alacaklarını ilan ederek, bölgede nükleer silahların da kullanılabilirliği çatışmalara adeta davetiye çıkardı. Avrupa Birliği'nden ayrılarak ABD emperyalizmine koşulsuz itaat edeceğini her vesile ile ilan eden İngiltere ise, Asya-Pasifik'te daha fazla aktif olmaya, etki alanlarını genişletmeye başladı. Bunun için HMS Queen Elizabeth Uçak gemisini Hint-Pasifik'te konuşlandırdı. Ayrıca ABD donanmasının yüzde 60'ı da bu bölgeye kaydırılmış bulunuyor.

ABD ile İngiltere'nin, Nükleer Silahların Yayılmasının Önlenmesi Anlaşması'nın (NPT) nükleer silaha sahip olmayan bir üyesi olan Avustralya'ya yüksek seviyede uranyumla çalışan nükleer teknolojiyi satma kararı, uluslararası toplumca haklı bir kaygıyla karşılandı. Nükleer olmayan statüdeki bir ülkenin nükleer enerji ile çalışacak denizaltılara yakıt sağlaması demek, bu ülkeye NPT çerçevesinde sahip olamaması gereken yüksek seviyede uranyum transferi yapılması anlamına geliyor. Her ne kadar, Avustralya Başbakanı ülkesinin nükleer silah edinmek veya nükleer enerji üretmek gibi bir amacı olmadığını iddia etse de Avustralya'ya tanınan bu ayrıcalık küresel anlamda nükleer silahların

yayılmasını körükleyecektir.

Emperyalist ittifakın sözcüleri AUKUS anlaşmasının "üçüncü tarafı" hedef almadığını iddia etseler de, Pekin yönetimi ittifakın Çin'i çevrelemek için inşa edildiğinden şüphe etmiyor. Çin Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Zhao Lijian, AUKUS'un kuruluş ilanından sonra yaptığı açıklamada, Washington ve Londra'nın "büyük bir sorumsuzluk" sergilediğini dile getirdi. Çin'in ABD Büyükelçiliği'ne "Üçüncü ülkelerin çıkarlarını hedef alan dışlayıcı bloklar kurulmamalı. Üç ülke, soğuk savaş dönemi düşünce şekline ve ideolojisinden kurtulmalı" çağrısında bulundu. AUKUS platformunu Pekin yönetimine karşı bir ittifak olarak tanımlayan Çin'in *Global Times* gazetesi ise, nükleer gerilim sinyali verdi. "Küresel bir kaosa kim daha fazla dayanabilir? Çin mi yoksa onlar mı?" sorusunu yönelten gazete, "Batılı askerler arasında Güney Çin Denizi'nde hayatlarını ilk kaybedenler büyük ihtimalle Avustralyalılar olacak" diyerek Çin'in bu tehditlere boyun eğmeyeceğine işaret etti.

ABD-Britanya-Avustralya üçlüsünün imzaladığı AUKUS askeri ittifakı nükleer silahlı güçler arasındaki olası korkunç bir savaşın fay hatlarını açıkça ortaya koydu. Anlaşmanın militarist karakteri, ABD ile Britanya'nın, Avustralya'yı uzun menzilli nükleer güçle çalışan denizaltılarla silahlandırma amacını taşımaktadır. Denizaltıların akla gelebilecek tek amaçları ise, Pentagon'un olası bir nükleer savaş için Batı Pasifik'te Çin nükleer denizaltılarını ve savaş gemilerini hedef almak ve Çin topraklarına füze fırlatabilme. İttifak, Avustralya'nın nükleer güçle çalışan bir denizaltı gücü inşa etmesine yardımcı ol-

manın yanı sıra siber savaş yapay zekâ, kuantum hesaplama ve deniz altı muharebe yeteneklerinin geliştirilmesi alanlarında teknik işbirliğini artıracak. Avustralya ayrıca Güney Doğu Asya'ya bitişik olan kuzey askeri tesislerine ABD'nin erişimini genişletecek ve ülkeyi İkinci Dünya Savaşı sırasında olduğu gibi dev bir Amerikan askeri operasyon üssüne dönüştürecek. Bu arada Avustralya, denizaltılarının yenilenmesi karşılığında on milyarlarca doları ABD silah tekellerinin kasalarına transfer edecek.

AUKUS BATI BLOKUNDA SORUNLARI DERİNLEŞTİRİYOR

İlk tepkiler AUKUS anlaşmasının Avrupalı güçler arasındaki uçurumu daha da derinleştireceğine işaret ediyor. Fransa, duyurulan ittifakın hemen ardından ABD ile Avustralya'daki büyükelçilerini geri çağırdı. Paris'teki endişe, yalnızca Avustralya'yla dizel denizaltılar inşa etmek için yapılan 56 milyar dolarlık sözleşmenin çöpe atılmasından kaynaklanmıyor. Daha da önemlisi Fransa'nın kendisini bir Pasifik gücü olarak görmesi ve bu anlaşmadan dışlanmış olmasıdır. Çünkü Fransa'nın münhasır ekonomik bölgelerinin yüzde 93'ü Asya-Pasifik bölgesinde bulunuyor. Fransa'nın AB dışındaki ihracatının yüzde 40'ı, ithalatının ise yüzde 35'i bu bölgede gerçekleşiyor. 7 binden fazla Fransız ya da Fransa bağlantılı şirket bu coğrafyada faaliyet yürütüyor. Benzer şekilde 2 milyon Fransız'ın yaşadığı Asya-Pasifik'te 7 ile 8 bin arasında Fransız askeri bulunuyor.

Avrupa Birliği (AB) de gelişmelerden kaynaklı "hayal kırıklığını" gizlemiyor. AB Dış İlişkiler ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi Joseph Borrell "Böyle bir anlaşma herhalde bir gecede ortaya çıkmadı. Üzerinde uzun süre çalışıldığını tahmin ediyorum. Bize bilgi verilmemesi üzücü" ifadelerini kullandı. Washington yönetiminin tek taraflı hamlelerini gündeme taşıyan Borrell "Bu durum bir kez daha bizi Avrupa'nın stratejik özerklik meselesine öncelik verme ihtiyacı üzerinde düşünmeye zorluyor. Bu, kendi başımıza ayakta kalmamız gerektiğini gösteriyor." diye ekledi. Brüksel ile Washington arasında açılan makasın siyasi arenada Avrupa'da "üçüncü yol" fikrini, askeri sahada ise "özerk ordu" sürecini

hızlandırması bekleniyor. Afganistan'dan çekilme süreci ve AB'nin bilgisi dışında imzalanan AUKUS anlaması AB cephesinde bu süreci hızlandıracaktır.

Emperyalist haydutlar tarafından kurulan bu yeni ittifak, başta bölgedeki nükleer silahlanmayı arttırarak, Asya-Pasifik'te savaş tehlikesini güçlendiriyor. Zaten ittifakın bileşenleri tarafından bu durum açıkça ifade ediliyor. Çünkü AUKUS paktnın kapsamı içerisinde, ortak askeri yetkinlikler kazanılması, askeri teçhizatın uyumluluğunun arttırılması, yeni koordinasyon mekanizmaları oluşturulması ve savunma/dış politika yetkilileri arasında temasların arttırılması da var.

Emperyalist ABD'nin şefi Joe Biden, son demecinde AUKUS ile tam olarak ne amaçlandığının ipuçlarını verdi: *"Bugünün ve yarının tehditlerine yönelik daha etkin çalışmak. Bu stratejik revizyonu neyin tetiklediğini hepimiz biliyoruz: Çin'in yükselişi."*

AUKUS'un odağının Hint-Pasifik bölgesi olarak belirlenmesinin sebebi de bu. Söz konusu coğrafya doğu Pasifik'ten başlıyor ve Afrika'nın doğu sahillerine kadar uzanıyor.

Tümüyle kapitalist tekellerin hizmetinde olan sermaye devletleri, yeni pazarlar uğruna sınırsız silahlanmayı teşvik ediyor, bölgesel savaşlarla yıkıcı sorunlara zemin düşüyor.

"Sistemin yapısal krizinin temel önemde bir başka unsuru, emperyalistler arası ilişkiler alanıdır. Emperyalist dünyanın iç ilişkilerinde kızışan rekabet, yoğunlaşan nüfuz mücadeleleri, artan silahlanma yarışı ve tırmanan militarizm, nihayet tüm bunları tamamlayan ve en yıkıcı biçimde somutlayan saldırganlık ve savaşlar dizisi, günümüz dünyasının ön plandaki gündelik görünümünü oluşturmaktadır. Sistemin yapısal krizinin temel unsurlarından biri olan hegemonya bunalımı yeni gelişmelerle gitgide ağırlaşmaktadır. Sistemdeki hegemonya bunalımının en özgün yanı, ABD emperyalizminin hegemon konumunu artık eskisi gibi sürdürmez duruma düşmesi, fakat emperyalist dünyada hegemonyayı ondan koparıp almaya talip bir emperyalist gücün ise halen olmamasıdır. Bu özgün tarihi durumun ikili sonuçlarından ilki, her şeye rağmen en güçlü emperyalist devlet olan ABD emperyalizminin belirgin üstünlüklerine dayanarak ve hegemonyasını restore etmek üzere saldırgan bir politika izlemesidir. Öteki sonuç buna direnen ve büyüyen güçlerine bağlı olarak kendilerine alan açılmasını isteyen emperyalist devletlerin bunu çok kutuplu dünya istemi olarak somutlamaları, buna uygun yeni ilişkiler ve ittifaklar geliştirmeleridir." (TKİP VI. Kongresi Bildirisi, EKİM, Sayı: 314, Şubat 2019)

Guterres'in "çıkılmaz sokağı" ve Che'nin sosyalizm çağrısı

24 Ekim 1945'te kurulan ve bugün 193 ülkenin üye olduğu Birleşmiş Milletler'in (BM) 76. Genel Kurulu New York'ta yapıldı. "Dünya barışını ve güvenliğini korumak" ve uluslararası ekonomik, toplumsal ve kültürel bir işbirliği oluşturmak amacıyla kurulduğunu iddia eden BM, bunun tam tersi tutum ve politikalar izleyegeldi. Kapitalist sistemin kirli politikalarını gizleyen ve perdeleyen bir rol oynadı. İşgallere, etnik kışkırtmalara, soykırımlara katılan ABD ve diğer emperyalist ülkeler BM'nin asli üyeleridir.

BM Genel Sekreteri Antonio Guterres, Genel Kurul'da kurumun çatısı altında bulunan ülke liderlerine ve büyükelçilerine seslenirken, ağzından itiraf ve uyarı içeren şu sözler dökülverdi: "İnsanlık uçurumunun kenarında ve yanlış yönde ilerliyoruz. Dünyanın uyanması gerekiyor."

Belki tarihçiler bir gün Guterres'in acı çığlıkları ya da acı ifşaatları diye bahsedecekler bu cümleden. O an onu dinlerken oradaki "büyük başların" aklına ne geldi bilinmez ama bizim aklımıza şair Yusuf Hayaloğlu'nun "Başım Belada" şiirindeki şu dizeler geldi: "Nereden baksan tutarsızlık/ Nereden baksan ahmakça."

Guterres'in diğer itirafları ise içerisinden geçtiğimiz Covid-19 salgınından iklim krizine, Afganistan, Etiyopya, Yemen ve diğer birçok ülkedeki açlık, iç çatışmalar ve insan hakları ihlallerine ilişkindi. Guterres, Covid-19 salgınına vurgu yaparken emperyalist ülkeler ile yoksul ülkeler arasındaki ekonomik ve sosyal eşitsizliği doğal gören kapitalizmin ahlakını şu sözlerle ifade ediyordu:

"Dünyanın bazı yerlerinde son kullanma tarihi geçmiş, kullanılmamış Covid-19 aşılarını çöpte görüyoruz. Bazı ülkelerde aş bolluğu, diğerlerinde boş raflar." Zengin ülkelerin çoğunluğunun yüksek oranda aşılandıklarını, Afrika ülkelerinde ise halen yüzde 90 ilk doz aşının beklediğini dile getiren BM Genel Sekreteri, bu sözlerle, dünyanın nasıl bir ahlaka sahip olduğu korkunç gerçeğine dikkat çekiyordu. Bu durumu emperyalistlerin sözcüsü Guterres bile "kaldıramıyor" dense yeridir. Emperyalist ülkeleri "siyasi irade eksikliği, bencillik ve güvensizlik göstermeleri" sebebiyle "zaferi" elde etmemekle itham eden Guterres, rekor sürede aşığı bulan bilim emekçilerinin becerisini takdir etmeyi unutmadı.

Pandemi ve iklim krizinin kapitalist sistemin tüm gerçekliğini görünür kılmasını ülkelerin dayanışmadan kaçınmalarına bağlayan Genel Sekreter, bununla kapitalistleri "yıkımın çıkılmaz sokağı"na yönlendirdiğini ifade ediyor. Aslında Guterres'in "yıkımın çıkılmaz sokağı" dediği, çürümüş emperyalist-kapitalist sistemin bizzat kendisidir. BM değerleri ve inançları diye öne sürdükleri "insan hakları, herkes için onurlu bir yaşam, eşitlik, adalet ve dayanışma" ise "yıkımın çıkılmaz sokağı"nın ahlakında bulunmaz. Guterres'in "insanların sadece hükümetlerine olan güvenlerini değil, aynı zamanda BM değerlerine de inançlarını kaybetme riski altında olduklarını" söylemesi kapitalist sistem için korkutucu olduğu kadar dünya işçi ve emekçileri için sevindirici bir gelişmedir.

BM Genel Sekreteri Guterres'in 76. BM Genel Kurulu'nda korku ve kaygı-

larla "yıkımın çıkılmaz sokağı"na ilişkin kapitalist efendilerine yaptığı uyarılara sahne olan BM salonunda, bundan 57 yıl önce, 11 Aralık 1964'te Ernesto Che Guevara Küba delegasyonu adına dünya işçi emekçilerine ve ezilen halklarına hitaben tarihi bir konuşma yapmıştı.

Che konuşmasında, "Değişik sosyo-ekonomik düzenlere sahip devletlerin barış içinde bir arada yaşaması ortaya konması gereken asıl sorundur" diyerek, Fidel Castro'nun Mısır'ın başkenti Kahire'de İkinci Bağılantısız Ülkeler Hükümet ve Devlet Başkanları Konferansı bildirisinde sarf ettiği şu sözleri yine liyordu: *"Dünya barışı güvence altına alınmak isteniyorsa, barış içinde yaşamak hakkı sadece en güçlülere tanınmaz. Barış içinde bir arada yaşama ilkesine tüm devletler uymalıdır."*

Che sözleriyle emperyalist güçlerin maskesini düşürürken, onların korkularını da derinleştirmişti. Ve sakinmeden amaçlarını ve görüşlerini dile getirmişti: *"Sosyalizmi kurmak istiyoruz. Barış uğruna mücadele edenleri desteklediğimizi daha önce belirttik. Marksist-Leninist olmakla birlikte, bağılantısız ülkeler grubundan olduğumuzu bildirdik, çünkü bağılantısız ülkeler, tıpkı bizim gibi emperyalizme karşı mücadele içinde. Halkımız için daha iyi bir hayat sağlamak amacındayız. Bu nedenle, Yankee provokasyonlarından kendimizi korumaya çalışıyoruz. Amerika Birleşik Devletleri'ni yönetenlerin yapısını biliyoruz. Barış bize çok pahalıya ödetmeyi amaçlıyorlar. Cevabımız, hiçbir bedelin onurumuzdan daha yüksek olamayacağıdır."*

M. IMRAN

“MED9 Zirvesi” ve Türkiye

C. Ozan

Yetmişlerden bu yana süregelen bir bunalım içerisinde debelenen kapitalist sistemin sorunları gün geçtikçe içinden çıkılmaz hale geliyor. Ağırlaşan hegemonya bunalımı, keskinleşen uluslararası rekabet, gittikçe artan silahlanma ve militarizm, süreklileşen bölgesel savaşlar günümüz dünyasının başat gündemleridir.

Sistemin uluslararası ve bölgesel aktörleri, gittikçe çeşitlenen ve artan bu sorunlara, ardı ardına zirveler düzenleyerek çözüm ona çözüm arıyorlar. Bu zirvelerden biri de geçtiğimiz günlerde, Akdeniz'e kıyısı bulunan AB üyesi ülkeler tarafından gerçekleştirildi. 17 Eylül 2021'de Atina'da, “MED9” (Avrupa Birliği üyesi Güney Avrupa Ülkeleri) ismiyle yapılan zirveye Fransa, İspanya, İtalya, Portekiz, Yunanistan, G. Kıbrıs, Hırvatistan, Slovenya ve Malta'dan oluşan dokuz ülke katıldı. Daha önceki yıllarda 7 ülkelye yapılan bu yılki zirveye, Hırvatistan ve Slovenya da dahil oldu. Çeşitli konuların konuşulduğu zirvenin ardından bir deklarasyon yayınlandı.

Yunan devleti zirve için yoğun güvenlik önlemleri alırken, Atina'da 06.00-24.00 saatleri arasında eylem yasağı ilan edildi. Yasağa rağmen, Atina'da zirveye yönelik protesto eylemleri gerçekleştirildi.

ZİRVELERİN DEĞİŞMEZ GÜNDEMİ GÖÇ VE İKLİM KRİZİ

Son yıllarda gittikçe artan, aciliyet kazanan ve bu haliyle dünya gündeminin üst sıralarına tırmanan göç, mülteciler ve iklim krizi “MED9” zirvesinin de ana gündemlerini oluşturdu.

Yakın zamanda Afganistan'da yaşanan gelişmelerin tetiklediği mülteci krizinin, başta Türkiye olmak üzere, Yunanistan, Kıbrıs ve İtalya'yı etkilediği belirtilerek, hızlanan göçün önlenmesine ilişkin tavsiyeler sıralandı. Bunun için Türkiye'nin yanı sıra, Afganistan'a komşu ülkelere de mali yardımda bulunulması gerektiği ifade edildi.

Katılımcı tüm ülkeler göçmen krizi konusunda Türkiye ile işbirliğinin devamından yana görüş belirtirken, Yunanistan Başbakanı Kyriakos Miçotakis, şimdiye kadar göçmenlere yönelik insanlık dışı politikaların mimarlarından biri değilmiş gibi, “sığınmacıların aletleştirilmesini

izin verilmemesi gerektiğini” söyledi ve devamında da, “Yunanistan'ın Türkiye ile sınırlarında 2020 yılının başlarında yaşanan olayların tekrarlanmasına kesinlikle izin verilmeyeceğini” iddia ederek tam bir ikiyüzlülük sergiledi.

Daha geçtiğimiz ağustos ayında Yunanistan ile Türkiye arasında defalarca gidip gelen ve en sonunda Türkiye tarafında beşerli gruplar halinde denize atılan 45 göçmenden bazılarının akıbeti hala bilinmiyor. Zirvede insani pozlara bürünen Miçotakis ve ortakları bunlardan habersiz olamazlar. Dolayısıyla mülteci sorunuyla ilgili ifade ettikleri ve planladıklarının hiçbiri bu soruna insani sınırlarda bile bir çözüm bulmaya yönelik değil. Yaptıkları tek şey sınırları daha geçilmez kılmak, bazı ülkelere rüşvet vererek mültecileri oralarda insanlık dışı koşullarda tutmasını sağlamaktır. Yunanistan'ın bulduğu bir başka “çözüm” ise yeni kamplar inşa etmektir. Yunanistan yakın zamanda Samos adasında yeni bir mülteci kampı inşa etti.

“MED9” zirvesinin bir başka önemli gündemi ise küresel ısınmaya bağlı olarak gittikçe ağırlaşan iklim krizi idi. Geçtiğimiz yaz yoğun olarak yaşanan sıcak hava dalgaları, kuraklık, orman yangınları, aşırı yağışlar ve sel baskınlarının özellikle Akdeniz ülkelerini oldukça olumsuz etkilediği belirtildi. Bunun ekonomide ve ekosistemde ciddi sorunlara yol açtığı ifade edildi.

Düzensiz göç konusunda olduğu gibi, iklim krizi konusunda da konuşulanların çoğu lafta kalmaya mahkumdur. Çünkü bırakalım bu sorunların sebeplerine eğilip, onları adım adım ortadan kaldırmaya yönelik tedbirler almak, bu sorunun kimi sonuçlarını hafifletmek konusunda bile hiçbir ciddi adım atılmıyor. Ki böyle bir şey sistemin doğasına aykırı olurdu zaten. Dünyadaki sıcaklığın 1,5 derece ile sınırlandırılması için verilen tarihler gittikçe ileri atılıyor. Önce 2030'a kadar deniyordu, şimdilerde gittikçe 2050 hedeflerinden bahsedilmeye başlandı. İklim krizi konusunda alınan tek somut karar, 2030 yılına kadar 3 milyar ağacın dikileceği yönünde verilen vaat oldu.

KIBRIS VE DOĞU AKDENİZ KONUSUNDA TÜRKİYE'YE UYARI

“MED9” zirvesinde Türkiye'yi ilgilendiren Kıbrıs ve Doğu Akdeniz gibi sorunlar da gündeme geldi. AB, Türkiye'ye, Güney Kıbrıs'ın deniz yetki alanlarının sınırlandırılması ile ilgili diyalog çağrısına olumlu cevap vermesi istemini yineledi. Yine Kıbrıs sorunuyla ilgili, BM Güvenlik Konseyi'nin “iki toplumlu, iki bölgeli ve politik eşitliğe dayalı bir federasyon temelinde adil çözüm çağrısı” yinelenerek, “iki devletli çözüm önerilerinin kabul edilemez olduğu” vurgulandı.

Geçtiğimiz temmuz ayında Kuzey Kıbrıs'ı ziyaret eden Erdoğan, “40-50 se-

nemizi onların söyledikleriyle geçirdik, netice alamadık. O devir kapandı. Azınlık felsefesini kabul etmiyoruz” diyerek, iki devletli çözümde ısrar ettiğini göstermişti. Bu türden bir “çözüm”, Türk sermaye devletinin Kuzey Kıbrıs'ı, kirli işlerini gördüğü bir arka bahçe olarak kullanmaya ve içte milliyetçi propagandanın malzemesi olarak kullanmaya devam etme niyetini dışa vuruyor. Bu haliyle BM'ninkinden çok daha geri bir çözümdür kuşkusuz.

Ayrıca geçen yıl Tük sermaye devletinin BM kararlarını da çiğneyerek tek yanlı olarak ziyarete açtığı kapalı “Maraş Bölgesi” ile ilgili, yasadışı eylemlerinden dolayı Türkiye kınandı ve bu tür eylemlerin iptali için çağrıda bulunuldu.

Türkiye'deki dinci-faşist rejimin son yıllarda depreşen Neo-Omanlıcılığının ürünü fetihçi, saldırgan dış politikası da zirvede geniş eleştirilerle birlikte ortak bir tutuma konu oldu. Özellikle Saray rejiminin D. Akdeniz ve Ege'deki tek yanlı maden arama faaliyetleri kast edilerek, tüm devletlerin uluslararası hukuk ile deniz hukukuna uyması salık verilerek, tek yanlı eylemler ile provokasyonlardan kaçınılması, aksi takdirde bazı yaptırımlara gidilebileceği tehdidinde bulunuldu. Aynı konuda Miçotakis, “Türkiye'den Yunanistan'a, Kıbrıs'a ve diğer bölge ülkelere yönelik saldırgan tutumuna son vermesini bekliyoruz” dedi.

Türkiye'deki saray rejimi, zirvede kendisine yönelik alınan kararlara, Dışişleri

Bakanlığı Sözcüsü Büyükelçi Tanju Bilgiç üzerinden yaptığı yazılı açıklamayla tepki gösterdi. Bilgiç, "Sonuç bildirisinin D. Akdeniz, Kıbrıs ve düzensiz göç konusundaki bölümlerinin, önceki senelerde olduğu gibi, taraflı, vizyonsuz ve gerçeklerden kopuk" olduğunu savundu. Devamında, bildiriye imza atan AB ülkelerini, "Yunanistan ve G. Kıbrıs Rum Yönetimi'nin körü körüne peşinden giderek izledikleri tek yanlı ve taraflı tutumlarını terk etmeye davet ettiklerini" ifade etti.

Anılan sorunlar konusunda iki tarafın da itham ve uyarılarına bakılırsa, bulunan çözümlerin geçici yatıştırıcıların ötesine geçemediği, gelecekte benzer sorunların döne döne nüksedeceği anlaşılıyor.

ZİRVELER SİSTEME İÇKİN SORUNLARI ÇÖZEMEZ

Emperyalist devletler arasında süren hegemonya yarışı, keskinleşen rekabet, sınırsız büyüme isteği, artan gelir uçurumu, korkunç boyutta gelişen silahlanma, artan göç dalgaları ve nihayetinde küresel ısınma ve iklim krizi... Bu sorunların tümü, kapitalist sistemin yapısından ve işleyişinden kaynaklanan sorunlardır. Barıştan bahsediyorlar fakat, silahlanmaya ayrılan bütçeleri kısmadıkları gibi sürekli arttırıyorlar. Gerilimin düşürülmesinden bahsediyorlar fakat, rekabette üste çıkmaya ve büyümeye endeksli ekonomiye devam ediyorlar. Sosyal adaletsizlikten devam vuruyorlar fakat, sosyal harcamaları gittikçe kısıyorlar. Göçü önlemekten bahsediyorlar fakat, ülkeleri işgal etmeye, bombalamaya ve iç karışıklık yaratmaya devam ediyorlar. Çevreyi korumaktan bahsediyorlar fakat, rant için daha çok orman yakıyorlar, artan enerji ihtiyacını daha fazla fosil yakıt tüketerek karşılamaya devam ediyorlar vb...

Dolayısıyla bu sorunları sürekli üreten ve büyüten sistemlerin başındaki şahısların ikide bir yaptıkları zirvelerin, paktların, bloklaşmaların, ittifakların veya anlaşmaların bu sorunlara cevap olması eşyanın tabiatına aykırıdır. Çünkü bunların bu ağır sorunların sebeplerine inmeleri ve onları ortadan kaldırmaya çalışmaları, kendi varlık sebeplerini ortadan kaldırmaları demektir.

Bundan dolayıdır ki, sistem sözcülerinin yaptıkları hiçbir zirveden işçi-emekçilerin ve ezilen halkların hayrına bir karar çıkması beklenemez. Aksine, onların payına her zaman yeni saldırılar ve yeni kısıtlamalardan başka bir şey düşmeyecektir. Bütün sorunların birinci dereceden muhatabı ve mağduru olan dünya halkları ve işçi sınıfı örgütlü bir şekilde sürece katılmadıkça, onların lehine hiçbir ciddi değişimin yaşanması mümkün değildir.

SNCF'de 3 bin işçi işten çıkarılacak

Fransız Demiryolu şirketi SNCF CEO'su Jean-Pierre Farandou, 17 Eylül'de Fransız kanalı BFM TV'de 3 bin çalışanın işine son verileceğini ilan etti ve bunun "bir facia olmadığını" savundu. Bu küstahça açıklamanın ardından, Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron yeni bir tren modelinin tanıtımı için Paris merkezinde bulunan Lyon Garı'na gitti. Sud Rail (Güney Demiryolu) sendikası, son süreçte demiryolu sektöründe çalışan emekçileri hedef alan sosyal saldırılardan dolayı Macron'u protesto etti.

135 binden fazla çalışanı bulunan kamu şirketi SNCF, geçmişte de özelleştirilmek istenmiş ancak bu hedefe ulaşamamıştı. Buna karşı SNCF, hükümetin neoliberal politikalarının hedefindedir. Macron, 2018'de özelleştirmenin önünü açan yasayı onaylamıştı. Buna dayanarak 2017 ile 2019 yılları arasında 7 bin işçi işten çıkarılmıştı.

Özelleştirmelerin 2018'de başlamasıyla saldırının adı 'demiryolu reformu' oldu.

2019'da ise sektörü rekabete açan Hareketlilik Rehberlik Kanunu (LOM) çıkarıldı. Halen burjuva iktidarın işten çıkarma saldırısının ilk hedefinde demiryolu çalışanları var.

İşten çıkarmaların faturasını demiryolu işçileri daha az personelle daha uzun çalışma saatleri ve ağırlaşan iş yüküyle ödüyor. Yakın zamanda İnaprôle işçileri, Paris'teki Kuzey Garının raylarını temizlemek ve hazırlamak için yeterince çalışan olmadığını, çalışma koşullarının insanlık dışı olduğunu haykırmak için greve çıkmışlardı.

DEVLET DESTEKLİ SALDIRI

Seçildiği günden bu yana burjuvaziyle yakınlığıyla bilinen ve sermayenin çıkarlarının savunucusu olduğunu gösteren Emmanuel Macron, gelecek yıl yapılacak seçimlere hazırlanıyor. Görev süresinin sonuna gelen Macron, 'emeklilik reformu' karşıtı eylemlere, sarı yekelemlerin direnişine ve pandemiye rağmen, saldırıyı gündemde tutuyor. 'Emeklilik reformu' adıyla hazırlanan saldırıyı tekrar gündeme getiren Macron yönetimi, burjuvaziye hizmette sınır tanımadığını yeniden ispatlamıştır.

Birkez daha seçimlerde Fransız sermayesinin desteğini almaya çalışan Macron, hakları için en güçlü kavgayı veren demiryolu işçilerine karşı biriktirdiği öfkesini çok boyutlu saldırıları gündeme getirerek gösteriyor. 2019-2020 yıllarında yükseltelen sosyal yıkım karşıtı mücadelede ön saflarda yer alan SNCF ve RATP işçileri toplumun çoğunluğunun desteğini almış ve saldırıyı püskürtmüştü. Direniş karşısında yenilgi Macron'un içinde bir yara olarak kalmış görünüyor.

Macron iktidarının sözcüsü Gabriel Attal, demiryolları işçilerinin sosyal haklarının ortadan kaldırılması için hazırlık yaptıklarını itiraf etti. Emeklilik yasası ve SNCF CEO'sunun işten çıkarma girişimleri dışında, yakın zamanda demiryollarında çalışanlar ve aileleri için bedava olan tren biletlerinin kaldırılması da gündemdedi.

SNCF işçilerinin ücretlerine 8 yıldan beri zam yapılmıyor. SNCF'te çalışanların aylık ortalama ücretlerinin bin 400

ila bin 800 Euro arasında olduğu biliniyor. Buna rağmen demagojide sınır tanımayan CEO, demiryolu işçilerinin aylık ortalama 3.500 Euro aldıkları yalanını ortaya attı. Demiryolu işçilerinin herkesten çok ücret ve sosyal hak aldıkları algısı yaratmaya çalışan CEO, 37.500 Euro maaş aldığını, bunun ise demiryolunda çalışan bir işçinin yıllık ücretini en az ikiye katladığını gizlemeye çalışıyor.

Ağır çalışma koşullarına maruz kalan Transdev otobüs şoförleri de yeni toplu iş sözleşmesinde ücretlerinin düşürülmek istenmesi üzerine 6 Eylül'de greve gitti. Başka şehirlerde de toplu ulaşım çalışanları mücadeleye katıldı. Transdev ve Keolis toplu ulaşım firmalarına bağlı Reims, Dijon, Mulhouse, Lyon ve Grenoble kentlerindeki işçiler de grevler gerçekleştirdi.

GEÇMİŞ DENEYİMLER VE MÜCADELELER

Demiryolları işçilerinin özelleştirmeye karşı gerçekleştirdikleri mücadele geneğine baktığımızda, 1995'de Fransa genelinde yapılan dev grevden üç sene sonra, 1998'de yine aynı saldırılara karşı direnişe geçilmişti. O dönem demiryolları işçileri enternasyonal bir hareket geliştirip kenetlenmiş, Fransa dışında İspanya, Portekiz, Yunanistan, Belçika, İngiltere ve Luxemburg'da aynı günde başlayıp, 13 gün süren grevler yaptılar. Sermaye devletini o tarihte dize getirmeyi başaran demiryolları işçileri, birkez daha aynı yoldan giderlerse gündemdeki sosyal saldırıları püskürtmekte güçlük çekmeyecekler.

Hayatı havalandıran*

Abdal

“Bir garip bülbül olarak sürdürdüğü ömrü boyunca hep hayatı havalandırdı; yaşadığını söyledi, söylediğini yaşadı.”
(Erol Parlak)

Anadolu’da halk ozanlığı geleneğinin önemli isimlerinden biri olan Neşet Ertaş kendine has yorumu ile Abdal müziğini geliştiren kimliklerden biridir. Babası da Abdallık geleneğinin önemli temsilcilerinden Muharrem Ertaş olan Neşet Ertaş 1938 yılında Kırşehir Çiçekdağı Kırtıllar Köyü’nde dünyaya geldi.

Abdallarda yaşamını müzik icrası ile idame ettirmek yaygın bir durumdur ve bu genel olarak düğünlerde müzik yapmak şeklinde vuku bulur. Haliyle Muharrem Ertaş da düğünlerde müzik yapıyordu. Oğul Ertaş da müzik yaşamına ilk olarak babası ile düğünlerde müzik yaparak, zil, cümbüş ve darbuka gibi enstrümanları icra ederek başladı.

Bu dönem Yozgat, Kırşehir ve Kırıkale arasında adeta göçebe bir yaşam sürdüren Ertaş ailesi yoksul bir yaşam sürdürüyordu. Neşet ise bu dönemlerde ilkokula gidiyordu. Bu dönemlerde keman ve bağlama çalmayı öğrenmeye başladı.

Bu dönem Yozgat, Kırşehir ve Kırıkale arasında adeta göçebe bir yaşam sürdüren Ertaş ailesi yoksul bir yaşam sürdürüyordu. Neşet ise bu dönemlerde ilkokula gidiyordu. Bu dönemlerde keman ve bağlama çalmayı öğrenmeye başladı.

İlk başlarda yerel olarak müzik ile ilgilenen Ertaş 1950’lerin başında TRT Ankara Radyosu’nda müzik yapmaya başladı. Bu dönemden itibaren yaklaşık 20 yıl boyunca yerel sanatçı sıfatı ile Ankara’ya çağırılarak 15 dakikalık müzikler icra ettirildi. İlk taş plağını babasının türküsü olan “Neden Garip Garip Ötersin Bülbül” eseri ile İstanbul’da hazırladı.

60’lı yıllarda yoğun olarak gazinolar ve konser turneleri aracılığıyla kitlelerle buluşmaya başlayan Ertaş, toplumun gönlünde önemli bir yer edinmeye başladı. Artık “yerel”likten ulusallığa yükselmeye başladı.

70’lerin sonunda geçirdiği bir rahatsızlık sonucu tedavi amaçlı Almanya’ya giden Ertaş 2003’e kadar Almanya’da yaşadı. Almanya’da 20’ye yakın albüm çıkardı ve birçok konser verdi.

“BEN HALKIN SANATÇISIYIM”

Ara ara Türkiye’ye gelip konserler veren Ertaş’a 2002’de dönemin cumhurbaşkanı olan Süleyman Demirel tarafından “devlet sanatçısı” unvanı verilmek istendi fakat Ertaş bu unvanı şu sözlerle reddetti: “O dönem Süleyman Demirel

cumhurbaşkanıydı. Devlet sanatçılığı bana teklif edildi. Ben, ‘hepimiz bu devletin sanatçısıyız, ayrıca bir devlet sanatçısı sıfatı bana ayrımcılık geliyor’ diyerek teklifi kabul etmedim. Ben halkın sanatçısı olarak kalırsam benim için en büyük mutluluk bu. Şimdiye kadar devletten bir kuruş almadım, bir tek TBMM tarafından üstün hizmet ödülünü kabul ettim. Onu da bu kültüre hizmet eden ecdadımız adına aldım.”

2009 yılında Unesco Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi kapsamında Yaşayan İnsan Hazinesi olarak kabul edildi ve 2011’de İTÜ Devlet Konservatuvarı tarafından fahri doktora ödülüne layık görüldü.

25 Eylül 2012 tarihinde prostat kanseri nedeni ile aramızdan ayrıldı büyük halk ozanı.

SOSYALİST GERÇEKÇİLİĞİN EN DOĞAL HALİ

“Bozlak” feryat etmek, haykırmak anlamı taşıyan bir türkü biçimidir. Bir insan neden feryat eder, neden haykırır? Anadolu’da yaşayan halklar tarihte çok acılar çekmiştir ve bu acılarını çoğu zaman edebi ve sanatsal yöntemlerle ifade etmiştir ki bu yöntemler bu halklar için “sanat yapma” değil bir yaşam tarzı olmuştur. Abdallar da bu kesimlerdenidir. Kendine özgü yaşam biçimleri, kültürleri adeta bir zenginlik kaynağıdır. Bu kültürel miraslarının temel maddesini insan sevgisi oluşturur.

Abdallar yaşadıkları toplumda ikincil vatandaş olarak görülmüş, ancak yardım edilebilecek, yardıma muhtaç kesimler olarak zihinlere kazınmıştır. Hâlihazırda yoksullukları zaten onları eza dolu bir yaşam içerisine itmiştir. Ancak bu gönül insanları bu durum karşısında hayata karşı isyan etmemiş, sorunlarını saz ve seslerine zerk etmişlerdir. Hal böyle olunca ortaya sanatsal ve edebi anlamda çok değerli eserler çıkarmışlardır. Abdallar -Erol Parlak’ın deyimi ile- “yaşadığını söyleyip, söylediğini yaşayan” insanlar olmuşlardır.

Ayrıca sınıfsal açıdan Abdallar ezilen kesimde yer almış, Ertaş ezen sınıf ile ezilen sınıf arasındaki ayrımı türkülerinde de dile getirmiştir.

“Ey Garip gönüllüm, dertli yoldaşım Niye belli değil, baharın, kışın

Var mıdır sormazlar, ekmeğin, aşın Zengin isen ya bey derler, ya paşa Fukara isen, ya Abdal derler, ya Cinggan haşa”

BOZLAK, EZGİLİ BİR ÇİĞLİK

Halk müziği içerisinde genel olarak uzun hava diye bilinen ritimsiz eserler çoğu zaman hüznü içerikteki eserlerden oluşur. Kavuşamama, bir sevdiğini yitirme gibi konuları işler. Bozlak da uzun hava başlığı altında değerlendirilebilecek bir türdür ama uzun havalar içerisinde çok daha yoğun bir tınısı, içeriği ve -tabir uygunsu- sertliği vardır. Uzun havalar bir acıyı, sorunu sadece ifade etmekte iken bozlaklarda aynı sorunlar adeta ezgili bir biçimde çığlığa, haykırışa dönüşür. Bunun en belirgin özelliği de meyan diye tabir ettiğimiz (ki bozlağın en karakteristik iki özelliğinden biridir) dik perdelerden başlayarak peslere doğru inmesidir. Tabir uygunsu ozan bu türde sesini olabildiğince herkese ve uzaklara duyurmaya çalışır. Örnek olarak bu eser dinlenebilir:

“Aman yine göç eylemiş Avşar elleri Aşıp aşıp giden eller bizimdir...”

Avşar Bozlağı, Türkmen Bozlağı, Kırat Bozlağı gibi çeşitli türleri olmakla beraber bozlakların ortak özelliği bir acıyı sıradan bir şekilde dile getirmek değil, dinleyicinin dikkatini daha fazla çekecek şekilde haykırmak, dinleyiciyi etkisi altına almaktır. Bu özelliği de Abdalların toplumda yaşadıkları acılar ile paralellik taşımakta ve adeta Abdallara özgü bir dil olmasına sebep olmaktadır. Yani ezgi içerikle son derece bütünleşmektedir. Ki bozlakların sadece Abdalların içinde kalmayıp da toplumun geniş kesimlerine mal olmasında bunun da etkisi büyüktür. Duygu yoğunluğu çok yüksektir. Bu da dinleyicinin etkilenmesine büyük oranda katkı sağlamaktadır.

Neşet Ertaş ve ondan da önce Mu-

harrem Ertaş bozlak icrası konusunda son derece yetkin kimliklerdir. Bunun yanı sıra Neşet Ertaş’ın bağlama icrası konusunda da farklı bir değerlendirmeye tabi tutulması gerekir. Zira müzikal konuda profesyonel bir eğitim alma imkanı olmamış, bağlamayı ve türkü söylemeyi alaylı olarak öğrenmiştir. Yani Ertaş’a profesyonel anlamda bir bağlama virtüözü demek doğru olmaz. Lakin kendi ekolu içerisinde, yani bozlak icrası, bağlamadaki tavrı itibarıyla bir virtüöz olduğu su götürmez bir gerçektir. Erol Parlak’ın bu konudaki değerlendirmesi şu yöndedir:

“Neşet Ertaş bir saz icracısı olarak kendine has tınısı ve güçlü tekniği ile bağlama icrasında çığır açmış ustalar ustası bir virtüözdür. Çalış dengesi, eser boyunca ezgileri yenilemesi, çalıp söylerken saz ile sesin iç içe geçtiği adeta bir ikinci kişi tarafından çalınıyormuşçasına ustalıkla sergilediği eşlikler karakteristik icra özelliklerinden bazılarıdır.”

SAZINA AŞK İLE SARILAN TÜRKÜ RÖNESANSININ BABASI

O, Orta Anadolu’yu aşmış, kendi sesini, feryadını ülke sınırları dışına kadar duyurabilmiş bir halk ozanıdır. Eserleri birçok sanatçı tarafından sahiplenilmiş, seslendirilmiş bir üstattır. Yaşamında son derece mütevazı kimliği ile öne çıkmış, karşısına çıkan herkesin önünde ceketinin düğmelerini iliklemeyi bir onur saymıştır. Kelimenin gerçek anlamıyla tam bir insandır.

Gönülleri çalmanın virtüözünü sevgi, saygı ve hasretle anıyoruz.

F. DENİZ

* Seslendirme.

Kaynaklar:

- Bayram Bilge TOKEL, *Bir Neşet Ertaş kitabı*

- Anadolu Türkmen müzik sanatında bir Abdal deha: Neşet Ertaş, Erol Parlak

Türkiye devrimci hareketinin yarım asırlık çınarı!

**Devrimciler ölmez,
devrim davası yenilmez!**